

Bestuurlijke samenvatting Begroting 2011

Inhoudsopgave

1 Inleiding bestuurlijke samenvatting	3
2. Programma Vertrouwen in Brabant	7
3 Regulier beleid	16
4 Paragrafen	33
5 Financiële overzichten	37

1 Inleiding bestuurlijke samenvatting

Trendbreuk

De voorliggende begroting over het jaar 2011 markeert een trendbreuk in de (financiële) positie van de provincie Noord-Brabant. In de nu aflopende bestuursperiode heeft de provincie nog € 1,6 miljard kunnen investeren in de Brabantse samenleving. Inmiddels staan we voor een ombuigingsoperatie van € 75 miljoen structureel per jaar als gevolg van onder meer rijkskortingen. Deze ombuigingen zijn in deze begroting verwerkt.

Er is daarnaast grote onzekerheid over het financieel perspectief de komende jaren. De verwachting is dat het rijk verdere kortingen op het provinciefonds en doeluitkeringen zal aanbrengen. De omvang hiervan en de beleidsterreinen, waarop dit betrekking heeft, zijn afhankelijk van de kabinetsformatie.

Tempering van ambities en verdere ombuigingen zullen dan onontkoombaar zijn. Niet uitgesloten moet worden geacht dat dit zal leiden tot een bijstelling van de voorliggende begroting 2011.

Begroting 2011

Behalve vanwege de hiervoor geschetste financiële onzekerheid die zijn schaduw vooruit werpt, heeft deze begroting om meerdere redenen een bijzonder karakter. Allereerst is het de laatste begroting van de bestuursperiode 2007-2011. Het komende jaar is het oogstjaar voor de zes programmaliijnen van het bestuursakkoord "Vertrouwen in Brabant": Mooi, Schoon, Dynamisch, Perspectiefrijk, Bereikbaar en Verbindend Brabant.

Ten tweede is er in de meerjarige doorkijk van de begroting een paradoxaal toekomstperspectief voor de provincie Noord-Brabant te ontdekken. Vanwege de

uitkomst van een door Provinciale Staten gevoerde takendiscussie en een grote, structurele noodzaak tot bezuinigen, wordt een aantal structurele budgetten voor de komende jaren neerwaarts bijgesteld. Tegelijkertijd wordt echter voorgesorteerd op een omvangrijk pakket aan investeringen, dat gefinancierd wordt met een deel van de met de verkoop van Essent verkregen financiële middelen.

Dit samengaan van een perspectief van forse structurele bezuinigingen met een perspectief van majeure investeringen heeft alles te maken met de complexe, veranderende context waarbinnen de provincie moet opereren en de transitiefase waarin de provincie Noord-Brabant zit. Dit wordt hieronder nader toegelicht.

De staat van Brabant

In de hedendaagse kenniseconomie is de economische potentie van een regio sterk afhankelijk van het sociaal-culturele en ecologische kapitaal van de betreffende regio. Kenniswerkers en kennis gedreven bedrijven zijn uiterst selectief in de keuze van hun vestigingsplaats. Naast een aantal op regionale schaal nauwelijks te beïnvloeden factoren, zoals het belastingklimaat en de wet- en regelgeving, vormen regionale sociaal-culturele, ecologische en ruimtelijk-economische kwaliteiten de bepalende vestigingsfactoren. Hierbij valt te denken aan de bereikbaarheid van een regio, de kwaliteit van de regionale zorg en het onderwijs, de aanwezigheid van grootstedelijke voorzieningen, cultuur, ecologische waarden en een hoogopgeleide beroepsbevolking.

Internationale regio's beconcurreren elkaar steeds scherper in de strijd om de gunst van kenniswerkers en innovatieve bedrijven. Noord-Brabant staat daarom de

komende jaren voor een aantal serieuze uitdagingen, wil het temidden van internationale regio's een interessante vestigingsplaats blijven en welvaart en welzijn duurzaam kunnen behouden. De gevolgen van de mondiale financieel-economische crisis, de klimaatverandering en het bijbehorende energievraagstuk, en de gevolgen van demografische ontwikkelingen zoals krimp, vergrijzing en ontgroening, vragen allen om een antwoord. Noord-Brabant zal zich moeten richten op een integrale benadering en evenwichtige ontwikkeling van de drie regionale kapitalen: *people, profit en planet*.

Daarbij beschikt Noord-Brabant overigens over een goede uitgangspositie. Het combineert het beste van werelden: een sterke regionale economie, robuuste groen-blauwe ecologische structuren en sterke sociale verbanden. Na de Randstad vormt de regio Noord-Brabant het belangrijkste economische zwaartepunt van Nederland. De regio huisvest kennisintensieve economische clusters zoals Brainport en Maintenance Valley en is de hoogst genoteerde Nederlandse regio in Europese innovatierankings. Noord-Brabant heeft een strategische ligging tussen andere economisch bepalende gebieden: de Rijn-Schelde Delta en Duitsland, Rotterdam en Antwerpen en Amsterdam en het Ruhrgebied. Daarnaast heeft de regio een aantrekkelijk, historiek mozaïek landschap met veel religieus, industrieel en militair erfgoed en nationale landschappen. Brabant laat zich bovendien kenmerken door hechte sociale structuren: een bloeiend verenigingsleven, een hoge concentratie familiebedrijven en een robuust besef van regionale identiteit bij 'de Brabanders'.

Agenda van Brabant

Er zijn veel mogelijkheden voor een mooie toekomst voor Noord-Brabant, maar de provincie Noord-Brabant moet dan wel alert blijven: de goede basis versterken, kansen benutten en uitdagingen het hoofd bieden. Enkele van de kwetsbare punten van het huidige regionale vestigings- en leefklimaat zijn daarbij de suboptimale bereikbaarheid, vervaging van het stad-land contrast, de aanwezigheid van relatief veel conjunctuurgevoelige (maak)industrie en de op termijn afnemende omvang van de beroepsbevolking. Om tijdig te anticiperen op deze regionale knelpunten hebben Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten besloten om, in samenwerking met verscheidene adviserende partijen, een "Agenda van Brabant" op te stellen: een heldere toekomstvisie voor de positionering van Noord-Brabant

als innovatieve topregio, met als doel het behoud van duurzame welvaart en welzijn.

De "Agenda van Brabant" is een gezamenlijke opgave van alle ingezetenen van Noord-Brabant. De provincie Noord-Brabant wil met een "Agenda voor de provincie" de "Agenda van Brabant" mede helpen realiseren. In de "Agenda voor de provincie" hebben Provinciale Staten de provinciale hoofdpogaven geïdentificeerd, die de integrale kwaliteit van het Brabantse vestigings- en leefklimaat en de positionering van Noord-Brabant in de mondiale economie beïnvloeden:

1. Robuuste en veerkrachtige natuur.
2. Efficiënt en robuust verkeer en vervoersysteem.
3. Gezonde leefomgeving.
4. Behoud en versterking Brabants mozaïek landschap.
5. Regionale identiteit.
6. Versterking concurrerend vermogen van Brabant.

Rol, taken, ombuigingen en investeringen

Mede als gevolg van de door de rijksoverheid genomen maatregelen tegen de economische crisis, zijn er voor de komende jaren omvangrijke rijksbezuinigingen aangekondigd. Vanwege de doorwerking van de neerwaartse bijstelling van de rijksbijdrage aan het provinciefonds op de provinciale begroting, zijn Provinciale Staten van Noord-Brabant genoodzaakt geweest een bezuinigingspakket vast te stellen. De provincie Noord-Brabant zal toewerken naar een bezuiniging oplopend tot € 75 mln structureel per jaar vanaf 2015, te realiseren door het afstoten en minder doen van taken. Hierbij heeft de provincie er voor gekozen niet *rücksichtslos* te bezuinigen, maar profielversterkend om te buigen. Naast een *efficiencyslag* op de volledige taakuitvoering, bezuinigt de provincie fors op die taken die niet tot haar kerntaken behoren. De afgelopen jaren is extra geld beschikbaar geweest voor taken die niet tot het natuurlijke domein van provincies behoren. Doordat nu een focus op kerntaken in het ruimtelijk-economisch domein wordt aangebracht, met daarnaast de nodige aandacht voor de 'meekoppelende

belangen' die essentieel zijn in het realiseren van een goed regionaal vestigingsklimaat, zullen dit soort taken worden afgebouwd.

De provincie Noord-Brabant bezuinigt niet alleen. Om de versterking van het Brabantse vestigings- en leefklimaat kracht bij te zetten, hebben Provinciale Staten besloten om de met de verkoop van de aandelen Essent vrijgekomen middelen gedeeltelijk vrij te maken voor een krachtige investeringsimpuls. De provincie Noord-Brabant bereidt twee tranches van investeringen voor op die domeinen die direct het Brabantse vestigingsklimaat beïnvloeden. In de investeringen wordt heel bewust gezocht naar synergie tussen de basis en traditie van de regio (mozaïek landschap, natuur, regionale identiteit, e.d.) en het vanuit concurrentieoogpunt benodigde toekomstperspectief (innovatief vermogen, grootstedelijke (top)voorzieningen, bereikbaarheid, e.d.): traditie en technologie. De investeringsdomeinen bevinden zich in het verlengde van de provinciale hoofdpunten uit de Agenda van Brabant:

- Natuur en landschap
- De bereikbare regio
- Brabants mozaïek
- Leefklimaat: topvoorzieningen
- Duurzame innovatie en slimme ambachtelijkheid

In het komende jaar, 2011, zal de provincie Noord-Brabant een eerste stap zetten in de bovengenoemde omvangrijke transitieopgave. Nieuw beleid zal te allen tijden ten dienste moeten staan van de realisatie van de Agenda van Brabant. Ook zal er, voor zover juridische verplichtingen en bestuurlijke convenanten dit toelaten, reeds een start worden gemaakt met de afbouw van taken die niet passen binnen het provinciale profiel. Tot slot zal er toegewerkt worden naar de invulling en vaststelling van een eerste tranche van investeringen. In de begroting 2011 is eveneens het meerjarig perspectief voor de provincie te ontdekken: neerwaartse bijstelling van een aantal provinciale budgetten voor de komende jaren.

'Vertrouwen in Brabant', bestuursakkoord 2007-2011

Zoals gezegd is 2011 het laatste jaar van de uitvoering van het bestuursakkoord 2007-2011, 'Vertrouwen in Brabant'. In hoofdstuk 2 van deze bestuurlijke samenvatting wordt voor de zes programmalijnen, het programma Landelijk

Gebied en Samen Investeren in BrabantStad, aangegeven welke prestaties voor 2011 nog gepland zijn ter realisering van de doelstellingen van het bestuursakkoord. De aard van de prestaties die voor 2011 nog gepland zijn, toont dat de nadruk ligt op afronding van de afgelopen jaren reeds in gang gezette projecten en activiteiten, en op de borging van een deel van de activiteiten die een structurele bijdrage leveren aan de provinciale lange termijn doelstellingen. Dat betekent dat dit laatste jaar van uitvoering zeer belangrijk is. Om alle projecten en activiteiten uit de programmalijnen van Vertrouwen in Brabant op een goede manier af te ronden, is in 2011 nog een substantiële inzet nodig. Dit blijkt ook uit de financiële inzet die voor 2011 nog gepland is: € 215 miljoen.

In het "Programmaplan 2011 Vertrouwen in Brabant" is de huidige stand van zaken ten aanzien van de uitvoering van de zes programmalijnen als basis genomen voor de planning voor 2011. Zonder hiermee vooruit te willen lopen op de resultaten van de voor het eind van het jaar toegezegde evaluatie van de uitvoering van het Bestuursakkoord, kan geconstateerd worden dat door de impuls die via de bestuursakkoordprogramma's is gegeven op de provinciale beleidsterreinen projecten zijn gerealiseerd en gewenste ontwikkelingen in gang zijn gezet. De bijdragen vanuit de programmalijnen beperken zich niet alleen tot inhoudelijke projectresultaten. Ook op het gebied van de overkoepelende doelstelling van de programmalijnen, het stimuleren van een andere manier van werken, zijn vorderingen geboekt. Taken worden door de provincie vaker in samenwerking met maatschappelijke partners opgepakt, vanuit een integrale aanpak en met toepassing van innovatieve technologie. Op deze wijze is door en vanuit het programma Vertrouwen in Brabant een impuls gegeven aan de zichtbaarheid van de provincie als middenbestuur.

2011: het jaar van provinciale verkiezingen

In maart 2011 vinden de Provinciale Staten-verkiezingen plaats. Vast staat dat de verkiezingen van nationaal belang zullen zijn, aangezien Provinciale Staten de Eerste Kamer der Staten-Generaal kiezen. In Brabant zal er in de maanden na de verkiezingen een coalitie gevormd worden, die de collegeonderhandelingen over het nieuwe bestuursakkoord moet voeren binnen een complexe context. De Agenda van Brabant zal fungeren als opmaat voor het nieuwe bestuursakkoord: de € 75 mln aan structurele ombuigingen zal geëffectueerd moeten worden en de

provincie zal zich concentreren op haar kerndomeinen ruimte, economie en culturele infrastructuur. Daarnaast blijft ook de opgave bestaan om Brabant als regio duurzaam welvarend te houden, door een goed vestigingsklimaat te creëren dat ruimte biedt aan kennis en innovatie.

Bedrijfsvoering

In 2010 zijn een aantal gerichte acties ter verdere professionalisering van de bedrijfsvoering in gang gezet. De resultaten van deze acties zijn in 2011 zichtbaar.

Ontwikkelbedrijf

Mede naar aanleiding van een onderzoek van de Zuidelijke Rekenkamer, zijn diverse verbeteracties met betrekking tot het Ontwikkelbedrijf opgepakt en afgerond. Zichtbaar resultaat is dat aan Provinciale Staten twee maal per jaar, tegelijk met de begroting en jaarstukken, in een separate rapportage inzicht wordt verschaft in de stand van zaken van elk door het Ontwikkelbedrijf in exploitatie genomen project en de anticiperende en strategische grondverwerving (aan- en verkopen). Bij de begroting 2011 is de (eerste) voortgangsrapportage van het ontwikkelbedrijf als bijlage toegevoegd.

Communicatie

In 2010 is er mede op basis van een onderzoek van de Zuidelijke Rekenkamer een start gemaakt met een verbeteringsplan van de provinciale communicatiefunctie. De organisatie en de kwalitatieve en inhoudelijke (aan)sturing van de communicatiefunctie zijn aangepakt. Er wordt een concernbreed communicatieplan opgesteld dat inzicht geeft in de geplande communicatieactiviteiten. Ook wordt er gewerkt aan monitoring van de concernbrede investeringen op het gebied van communicatie en communicatiekosten worden inzichtelijk gemaakt.

Inhuur

Zoals aangekondigd in de jaarrekening 2009 hebben wij maatregelen getroffen om het inzicht in en de sturing op externe inhuur te verbeteren.

In de 2e Bestuursrapportage wordt gerapporteerd over de realisaties 2010 en in de begroting 2011 nemen wij een planning voor de externe inhuur in 2011 op.

Door deze maatregelen verwachten wij op een adequate wijze te kunnen sturen op externe inhuur binnen de door uw Staten gestelde kaders.

Organisatievisie

Bovenstaande maatregelen dragen bij aan een verdere professionalisering van de provinciale bedrijfsvoering. Zoals hiervoor ook reeds aangegeven, verandert de context waarin de provinciale organisatie moet opereren sterk. De trendbreuk in de financiële situatie en de Agenda van Brabant maken dat in de provinciale organisatie een beweging gemaakt moeten worden van sectoraal naar integraal werken, ondersteund door uniforme bedrijfsvoering. Wij zullen deze langere termijn ontwikkeling uitwerken in de voor eind 2010 toegezegde organisatievisie.

2 Programma Vertrouwen in Brabant

2. Vertrouwen in Brabant

Voor het jaar 2011, het laatste jaar van de bestuursperiode, hebben wij naast de begroting 2011 ook een Programmaplan 2011 waarin wij voor de 6 Bestuursakkoordprogramma's hebben aangegeven wat wij in 2011 nog op de rol hebben staan om deze programma's af te ronden.

Hoewel het Programmaplan geen deel uitmaakt van de begroting hebben wij er wel voor gekozen een samenvatting van het Programmaplan in deze bestuurlijke samenvatting op te nemen. Vanuit de bestuursakkoordprogramma's wordt immers een belangrijke bijdrage geleverd aan de realisatie van de provinciale doelstellingen.

Om het beeld compleet te maken en aansluitend op de indeling die in de bestuurlijke samenvatting van de jaarrekening 2009 gevolgd is, is in dit hoofdstuk niet alleen een samenvatting opgenomen van de 6 programma's die deel uitmaken van Vertrouwen in Brabant, maar ook van het Programma Landelijk Gebied, van Samen Investeren in Brabantstad en van het Maatregelenpakket kredietcrisis.

Mooi Brabant

Creëren van nieuwe landschappen

In 2011 zullen voor enkele plannen, zoals AgroFood Cluster Dinteloord, planologische procedures gevoerd en afgerond worden. Naar aanleiding van het project ALFA-Bouw en het ontwerpboek Stallen in het Landschap is in 2010 de

subsidieregeling opengesteld op basis waarvan in 2011 maximaal 10 stallen in uitvoering kunnen worden genomen.

Er zijn ook projecten die in 2010 in uitvoering waren en die in 2011 zullen zijn afgerond waarbij extra aandacht voor ontwerp en inrichting duidelijk waarneembaar is.

Projecten in het kader van De Levende Beerze, de aanleg en herstructurering van Maasheggen en de Groene Delta zijn volop in uitvoering. Deze zullen in 2011 hun vervolg krijgen c.q. worden afgerond.

Herstructureren bedrijventerreinen en stedelijke zones

Een aantal plannen zal in 2011 in het teken van de uitvoering en afronding staan. Zo gaan we verder met de uitvoering van de projecten die in 2009/2010 zijn gestart zoals de Stedelijke Spoorzones en zal ook in 2011 de Ponte Palazzo in 's-Hertogenbosch worden gerealiseerd.

Met betrekking tot de herstructurering van bedrijventerreinen zal in 2011 ca. 1000 ha. gereed zijn.

Saneren van lelijk Brabant

In 2010 zijn wederom vijf van de dertien van de in het programma Mooi Brabant benoemde voormalige mobilisatieterreinen van defensie (MOB-complexen) gesaneerd. In 2011 worden de laatste drie MOB-complexen gesaneerd.

In 2010 is enthousiast gestart met de uitvoering van de zes locaties van het project “Mijn Mooi Brabant”. Drie van de verrommelde locaties zijn in 2010 geherstructureerd en de laatste drie zullen begin 2011 geherstructureerd zijn.

Schoon Brabant

Landschappen

2011 is het jaar waarin de profilering en uitvoering van de drie landschappen (Groene Woud-Maashorst-Brabantse Wal) nog meer zichtbaar wordt voor de burgers. Er vinden vernieuwingen plaats in de landschappen. Zo wordt in het Groene Woud naast het streekfestival ook aan andere nieuwe ontmoetingsmomenten in de streek gewerkt. Verder wordt de stad-land relatie versterkt via het netwerk van informatiecentra, via het Deltaplan voor het Landschap en via de Groene Delta. Ook wordt een tv-serie op Omroep Brabant gebracht waarmee de landschappen verder bekend raken onder burgers en de bewoners van de omliggende steden. Daarnaast is in 2011 in alle drie de landschappen een systeem van (gebieds)branding actief waarmee enerzijds de gebieden meer bekendheid krijgen en anderzijds bedrijven hiervan financieel mee profiteren en bovendien aantoonbaar investeren in het hun omringende landschap. Ook komen in alle drie de landschappen meer nieuwe recreatieve poorten tot stand en worden recreatieve route structureren en uniforme bebording verder gecompleteerd. Deze laatste activiteiten zijn echter wel mede afhankelijk van de beschikbaar te stellen financiële middelen vanuit rijk en Europa.

Gezond en veilig

De bijgestelde ambities voor het project Frisse scholen leiden in 2011 tot de oplevering van de resterende twee voorbeeldscholen met een fris, gezond, veilig en duurzaam karakter. Eind 2011 zullen er in Brabant 2200 schone, stille en zuinige vervoermiddelen (inclusief elektrische voertuigen en exclusief fietsen) rondrijden (dit zijn eveneens bijgestelde ambities). Vanuit het Knooppunt innovatief groen (op de Groene Campus in Helmond) wordt innovatief groen geïncorporeerd in het opleidingsprogramma en worden initiatieven van derden ondersteund. Dit leidt ertoe dat we eind 2011 in Brabant 100.000 m2 groene daken en groene gevels hebben gerealiseerd en 10 landmarks.

Op het gebied van externe veiligheid wordt voor de periode 2011 -2014 een nieuw meerjarenprogramma opgezet en leiden de contacten met België tot concrete samenwerkingsprojecten.

Proeftuinen

De uitvoering van de proeftuinen, die concreet in 2010 is gestart, krijgt in 2011 een vervolg.

De proefwoningen in de nieuwbouwwijk Geerpark (gemeente Heusden) worden uitgebreid met een cluster energieneutrale woningen van diverse typen, die model staan voor de invulling van de rest van de wijk. De nationaal toegekende status als Excellent gebied maakt het mogelijk om de energieprestatienorm aanzienlijk aan te scherpen.

In de herstructureringswijk Helmond-West komen eveneens de eerste nieuwbouw- of gerenoveerde woningen gereed, die zowel energiezuinig als ook betaalbaar zijn. Daarnaast wordt een natuurspeeltuin in de Goorloopzone in gebruik genomen.

Op het bedrijventerrein Moerdijk komt een tweede ringleiding voor het hergebruik van restwarmte gereed, als onderdeel van een terreinbreed energy web. Dit hergebruik levert een grote besparing op van fossiele brandstoffen.

De uitvoering van de Weg van de Toekomst, waarin een groot aantal innovatieve duurzaamheidselementen is opgenomen, is in volle gang.

Dynamisch Brabant

Vanwege de kredietcrisis waren de activiteiten in 2010 vooral gericht op het behoud van de concurrentiekracht van Brabant: Het behoud van werkgelegenheid en het bevorderen van het innovatievermogen van het Brabants MKB. Het jaar 2011 wordt voor Dynamisch Brabant het transitiejaar: oogstjaar enerzijds, borging van de resultaten anderzijds. Allianties tussen onderwijs, overheid en ondernemers (triple O) blijven daarbij centraal staan.

Een beroepsbevolking met talent en ondernemerschap

In verband met de economische recessie is het aantal banen in Noord-Brabant in 2010 verder afgenomen dan verwacht. De effecten van de crisis op de

arbeidsmarkt zijn nog niet uitgewerkt. Daarom zal in 2011 de verdere ontwikkeling van de 7 HRM-leerwerkservicecentra ook worden ondersteund. Dit past bij het geactualiseerde profiel van de provincie om op regionaal niveau partijen bijeen te brengen en tot een gezamenlijke aanpak te komen. Met het oog op toekomstige ontwikkelingen rond de concurrentiekracht van Brabant, wordt ook ingezet op het stimuleren van technisch onderwijs d.m.v. het Brabantdekkend netwerk Platforms Techniek.

De economische recessie heeft ook de provincie gedwongen tot bezuinigingsmaatregelen. Hierdoor zal in 2011 geen Brabantse arbeidsmarktdag plaatsvinden.

Daarnaast wordt in 2011 verder geïnvesteerd in een professionalisering van de structuur rond stimuleren van (jong) ondernemerschap, inclusief toptalenten op het gebied van kennis, sport en cultuur.

Brabant Bruist

Zowel voor wat betreft de ambitie voor BrabantStad Culturele Hoofdstad 2018 als de ambitie voor Brabant als aantrekkelijke vestigingslocatie wordt in 2011 verder geïnvesteerd in topevenementen met internationale uitstraling op het gebied van sport en cultuur (enkele voorbeelden: Theaterfestival Boulevard, Filmfestival Breda, Indoor Brabant, Wereldbekerwedstrijd wielrennen). De pilots om drie Nimby-knelpunten op te lossen, worden in 2011 afgerond. Tevens worden de pilots werklocaties van de toekomst (o.a. Willemspoort 's-Hertogenbosch) in 2011 afgerond. Voor de kansrijke economische clusters geldt dat de nu opgestarte clusteraanpak voor o.a. logistiek (DINALOG) en maintenance (programmabureau World Class Maintenance) zich in 2011 zullen gaan bewijzen.

Een schone, slimme en concurrerende economie

In 2011 wordt onverminderd ingezet op het versterken van het innovatievermogen van het MKB en verduurzamen van de Brabantse energiehuishouding. Als rode draad zal in 2011 worden geïnvesteerd in:

- de kenniseconomie en het vermarkten van deze kennis door gerichte stimulering van het Brabantse Midden- en Kleinbedrijf (MKB); kansen en ontwikkelingen worden in samenhang gebracht; technologische innovatie

wordt gekoppeld aan sociale innovatie, traditionele sectoren worden gekoppeld met maatschappelijke ontwikkelingen en met creatieve industrie.

- het introduceren van MKB'ers in grensoverschrijdende en internationale netwerken;
- het bouwrijp maken van de gronden van proeftuin Vossenbergh West in Tilburg in 2010 resulteert afhankelijk van het economisch tij in 2011 in uitgifte van eerste gronden en de vestiging van eerste bedrijven.

Perspectiefrijk Brabant

Samenleving

Leefbare Dorpen

Versterking van de leefbaarheid in kernen en dorpen heeft hoge prioriteit. De provincie ondersteunt gemeenten hierbij.

In 2011 zullen in totaal 70 integrale dorpsontwikkelingsplannen (IDOP's) met steun van de provincie zijn opgesteld. Geraamd waren er 40. Provinciebreed hebben in 2009 en 2010 32 gemeenten subsidie ontvangen voor de realisatie van de IDOP's. Deze zullen in 2011 voor een deel zijn afgerond. Een deel zal nog in 2012 doorlopen omdat de integrale projecten een langere voorbereidingstijd kennen. Het budget voor de realisatie van IDOP's als instrument om de leefbaarheid te verbeteren, is in de loop van het project uitgebreid.

De bijna 300 creatieve burgerinitiatieven aan beide edities van de Brabantse Dorpen Derby in 2009 en 2010 deelnamen, worden in 2011 verder voor het voetlicht gebracht om nieuwe initiatieven te inspireren.

Leefbare Wijken

In 2011 worden de projecten die in 2009 en 2010 financieel zijn ondersteund, afgerond. De kennisdeling tussen met name de zeven middelgrote gemeenten in Brabant op het gebied van leefbaarheid zal in 2011 worden voortgezet.

Slimme Zorg

De provincie brengt een netwerk tot stand van samenwerkende Brabantse partners uit het bedrijfsleven, overheid, zorginstellingen en kennisinstituten. Dat netwerk draait om zestien zogenaamde investeringsprojecten die in de periode 2009 tot

2011 verspreid over Brabant plaatsvinden. Ouderen en chronisch zieken worden actief betrokken bij de investeringsprojecten en de kennisuitwisseling. In 2011 ligt de focus op verdere intensivering van de (Europese) kennisdeling en samenwerking.

Jeugd

Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG)

We blijven investeren in de effectieve en efficiënte ketenvorming in de jeugdzorg. Hierbij werken we nauw samen met de gemeenten, met als doel het preventieve lokale aanbod te versterken. In 2011 zullen kinderen en gezinnen uit alle 67 gemeenten toegang hebben tot een CJG met (financiële) steun van de provincie.

Voortijdig schoolverlaten

In 2009 en 2010 hebben in totaal 12 samenwerkingsverbanden van o.a. ROC's subsidie ontvangen voor projecten om voortijdig schoolverlaten terug te dringen. Deze projecten worden in 2011 afgerond, zo mogelijk door inbedding in de reguliere activiteiten. In 2010 zijn dienstverleningsovereenkomsten gesloten tussen voortgezet onderwijs en Bureau Jeugdzorg om zorg dichterbij onderwijs te brengen. In 2011 wordt beoogd deze overeenkomsten uit te breiden met zorgaanbieders en de Centra voor Jeugd en Gezin. Het doel om verdere samenwerking en kennisdeling tussen betrokken organisaties tot stand te brengen, wordt in 2011 voortgezet.

Maatschappelijke Stages

Vanaf schooljaar 2011/2012 moet iedere middelbare scholier tussen de 12 en 18 jaar een onbetaalde bijdrage aan de maatschappij leveren, de maatschappelijke stage. De provincie wil de knelpunten die scholen ervaren bij het implementeren van deze stages verminderen dan wel wegnemen. Daarvoor heeft de provincie consultants aangesteld. Zij hebben meer dan 500 instellingen bereikt in het kader van de promotie van maatschappelijke stage en meer dan de helft van de scholen heeft gebruik gemaakt van het aanbod. Na 2011 trekt de provincie zich terug op dit terrein. In 2011 concentreert de inzet zich dan ook met name op het informeren van scholen over de mogelijkheden en het werven van stagebieders.

Cultuur

Schatten van Brabant

Het programma van Schatten van Brabant loopt tot het voorjaar van 2011. Er vinden nog een tiental publieksactiviteiten plaats in het kader van Filmschatten en een afrondende bijeenkomst waarin de oogst van Schatten van Brabant wordt gepresenteerd. Schatten van Brabant is daarmee het portal voor de Brabantse cultuurhistorie. De inhoudelijke verbreding naar BrabantStad Culturele Hoofdstad, sport en jeugd zorgen voor nog meer spin-off en dragen bij aan het behoud van de Brabantse identiteit.

Monumenten

In 2011 werken wij samen met de eigenaren aan de restauratie van 90 beeldbepalende Brabantse monumenten. De restauraties zullen in 2011 nog in volle gang zijn.

Bereikbaar Brabant

De ambitie van dit programma is om Brabant bereikbaar te houden: het gaat er om de economie te versterken en de leefbaarheid voor de langere termijn te waarborgen. Samen met kennisinstellingen, het Rijk, gemeenten, het bedrijfsleven en het maatschappelijk middenveld initieert de provincie innovatieve en duurzame projecten om de bereikbaarheid de komende decennia te garanderen.

Bereikbaarheid in ruimtelijk perspectief

De ruimtelijke ontwikkeling in een gebied biedt kansen om de bereikbaarheid te verbeteren. Omgekeerd is (nieuwe) infrastructuur een stimulans voor ruimtelijke ontwikkeling. Die kansen willen wij beter benutten.

In 2011 zal het bereikbaarheidsprogramma Zuidoostvleugel BrabantStad verder worden uitgevoerd. Samen met betrokken partners in de regio wordt een breed gedragen oplossingsrichting voor de Grenscorridor (N69) uitgewerkt en worden stappen gezet om de Noordoostcorridor te realiseren. Tevens zijn we betrokken bij de ontwikkeling van integrale OV-knooppunten in de stedelijke zones, waarbij door herstructurering en/ of nieuwe ruimtelijke ontwikkeling de bereikbaarheid wordt verbeterd.

Uiteraard blijft er ook aandacht voor de verbetering van bestaande infrastructuur en diverse komomleggingen. Zie voor het totale overzicht het Brabants Meerjarenprogramma Infrastructuur en Transport (BMIT).

Het juiste vervoermiddel op het juiste moment

De provincie stimuleert Brabantse reizigers om de verschillende vervoersmogelijkheden in Brabant beter te benutten. De reiziger moet een bewuste keuze kunnen maken. Daartoe jagen we initiatieven voor actuele en multimodale reisinformatie, In Car en mobiele reisinformatie aan. Daarnaast zetten we in op de uitvoeringsacties uit 'Fiets in de Versnelling' en de verbetering van overstappunten en snelle busverbindingen.

Niet alleen het personenvervoer, maar ook het goederenvervoer in Brabant willen we zo efficiënt mogelijk afwikkelen via bestaande vervoersmodaliteiten weg, water, lucht, spoor en buisleiding. Via de Brabantse Strategische Visie Goederenvervoer geven we bijvoorbeeld een impuls aan afspraken over duurzame afwikkeling van goederenstromen, multimodale benutting, stedelijke distributie en de leerstoel Goederenvervoer aan de Technische Universiteit Eindhoven.

Proeftuin: Weg van de Toekomst

In het kader van deze proeftuin werken we met Schoon Brabant aan de bouw van de Weg van de Toekomst. De provinciale weg N329 wordt samen met de gemeente Oss, de markt en omwonenden op innovatieve en duurzame wijze gereconstrueerd, met aandacht voor natuur en cultuurhistorie.

Verbindend Brabant

Eén Brabant

West-Brabant heeft alle 11 majeure projecten in uitvoering genomen. In 2010 is voor vijf projecten beschikt, in 2011 zal dit ook voor de andere projecten het geval zijn. Noordoost-Brabant: in 2011 zullen provincie en regio nauw samenwerken in het realiseren van het regionale uitvoeringsplan. Midden-Brabant: Mede gestimuleerd door de provincie is ook Midden-Brabant zich in 2010 verder gaan organiseren. Dit proces wordt in 2011 doorgezet.

Verder organiseert de provincie samen met de Vereniging van Brabantse Gemeenten (VBG) een debatserie over de kwaliteit van het openbaar bestuur. Aan de orde komen thema's als succesfactoren van interbestuurlijke samenwerking en bestuurskracht en dergelijke. Voorts wordt op dit gebied gereageerd op ontwikkelingen en initiatieven van gemeenten.

Merk Brabant

De provincie heeft samen met Brabantse partners een gedeeld beeld ontwikkeld van de provincie Noord-Brabant als regio: Merk Brabant. Dit Merk kan de provincie en kunnen die partners vervolgens gebruiken als basis voor hun communicatie-uitingen en campagnes. Gezamenlijk alsook individueel. Nadrukkelijk stellen we dat het hierbij gaat om de profilering van de regio Brabant en niet om de profilering van de provinciale organisatie. Merk Brabant zorgt zowel binnen als buiten Brabant voor een meer eenduidig beeld van de provincie Noord-Brabant als regio, wat de aantrekkingskracht is van Brabant en wat ons onderscheidt van andere regio's, binnen en buiten Nederland. Hiermee geeft Merk Brabant een positieve bijdrage aan de Brabantse economie, toerisme, sport en cultuur en komt het ten goede aan de kwaliteit van de Brabantse samenleving.

Relatie-in-Zicht en Digitaal Werken

Relatie-in-Zicht en Digitaal Werken richten zich als onderdeel van Verbindend Brabant op het scheppen van randvoorwaarden voor een klantgerichte, transparante, toegankelijke en efficiënte organisatie. Enerzijds gaat het hierbij om het van buiten naar binnen organiseren van de relatie met klanten en de kanalen/loketten waarlangs deze tot stand komen. Anderzijds werken we planmatig aan het vanuit klantperspectief herinrichten en digitaliseren van onze werkprocessen, zodat subsidies en vergunningen digitaal aangevraagd en verleend kunnen worden waardoor de dienstverlening voor de aanvrager verbeterd.

Na de afronding van een pilot met het nieuwe documentmanagementsysteem en het geïntegreerd digitaal werken, zal in 2011 de uitrol van deze manier van werken naar andere bureaus plaatsvinden. Verder zal het provinciebreed, uniform

en geautomatiseerd subsidie workflowsysteem gekoppeld worden aan het project Sturen met Subsidies.

De nadruk in de tweede helft van 2011 ligt op het overdragen van de projecten naar de lijn aangezien het programma afloopt in december 2011.

Transparante Bedrijfsvoering

Transparante bedrijfsvoering richt zich op het inzichtelijk maken van de resultaten die de provincie realiseert. Vanuit transparante bedrijfsvoering wordt een bijdrage geleverd aan de verbetering van het planning & control instrumentarium. Vanuit de werkgroep van de Staten wordt het P&C instrumentarium verder opgelijnd opdat PS haar controlerende rol beter kan waarmaken.

In samenspraak met Werkgroep Verbetering Begroting wordt in 2011 specifiek gekeken naar de wijze waarop naast doeltreffendheid ook meer doelmatigheid van handelen terug te vinden is in de P&C cyclus.

Concernbrede Veranderopgave

De doelstellingen die de provincie nastreeft (samenwerken met partners, klantgerichte dienstverlening) vragen niet alleen inzet in termen van systemen en instrumenten, maar vragen ook een andere organisatie en medewerkers met andere competenties. Medewerkers dienen hun werk op een andere wijze uit te voeren. Het is niet alleen van belang dat er iets gebeurt, minstens zo belangrijk is de wijze waarop het gebeurt (klantgericht, efficiënt, transparant en integer). De veranderopgave draait om de wisselwerking tussen de organisatie en de mens in de organisatie. Hiervoor wordt ingezet op een verdere uitrol van mediation in het primaire proces, met uitloop naar 2012. Verder is de veranderopgave gefocust op het verder ondersteunen van 2.0 (Het nieuwe werken), waarbij de relatie gelegd wordt naar de grote veranderopgave Agenda van Brabant, organisatie gericht huisvesten en Idocs.

Landelijk Gebied

Wij willen een spraakmakend Brabants platteland. Vitaal, mooi en schoon, zodat mensen er goed kunnen wonen, werken en recreëren. Zowel voor mensen uit de

stad als voor de bewoners van het platteland en voor mensen van buiten onze provincie.

De totale inzet van financiële middelen in het landelijk gebied voor het bereiken van de doelen en bijbehorende prestaties ligt vast in het Provinciaal Meerjarenprogramma Landelijk Gebied (PMJP). Het PMJP gaat over de periode 2007-2013, zodat wordt aangesloten bij de (ILG) bestuursovereenkomst met het Rijk en de tweede bestuursovereenkomst met de Waterschappen.

In 2011 tekenen zich binnen het Programma Landelijk Gebied de volgende aandachtspunten af:

- het afronden van de onderhandelingen in het kader van de MTR-ILG en het verwerken van de consequenties hiervan in de vervolgaanpak en de vervolgramingen;
- het op basis van de Agenda van Brabant en het nieuwe bestuursakkoord uitlijnen en vormgeven van de vervolgfase plattelandontwikkeling (2011-2015);
- het aanpassen van het Provinciaal Meerjarenprogramma landelijk gebied (op grond van MTR-ILG, Agenda van Brabant en Bestuursakkoord)
- het (doen) uitvoeren van de plattelandontwikkeling op grond van Provinciaal Meerjarenprogramma (PMJP, jaarschijf 2011)) en gebiedsmeerjarenprogramma's (GMJP's) door de reconstructie- en gebiedscommissies, gemeenten, terreinbeheerders en waterschappen.

Hierin de focus op:

- * Uitvoering afwaarts en logs. Na afronding gevolgtrekkingen aanpassing beleid LOGs en afwaartse beweging, waaronder aanpassen reconstructieplannen en bijbehorend instrumentarium;
- * Verder invullen van de afrondende aankopen EHS binnen de natte natuurparels en het voorbereiden van de inrichting EHS en het hydrologisch herstel van de natte natuurparels.

In de begroting 2011 is voor de uitvoering van het programma landelijk gebied een totaalbedrag van € 149,6 miljoen opgenomen.

Thema	Productgroep	Bedragen x € 1 miljoen
		Raming 2011
Bodem en water	03.03, 03.05, 04.01	2,1
Landbouw	04.05, 09.01	17,2
Landschap en cultuurhistorie	05.03, 09.01	3,5
Natuur	03.03, 03.04, 03.05, 05.02, 05.03, 09.01	79,7
Natuur/programmabeheer	05.02	12,2
Toerisme en recreatie	06.04	3,3
Wonen, werken en leefbaarheid	07.01, 09.90	4,8
Revitalisering landelijk gebied	09.01, 09.90	8,0
Projecten uit Mooi Brabant	05.02, 05.03, 09.02, 10.01	4,3
Projecten uit Schoon Brabant	05.02, 05.03, 04.05	1,7
Projecten uit perspectiefrijk Brabant	07.01	12,8
Totaal programma landelijk gebied		149,6

Samen Investeren in Brabantstad

BrabantStad is het stedelijk netwerk van de vijf grote Brabantse steden Breda, Eindhoven, Helmond, 's-Hertogenbosch en Tilburg (B5) en de provincie Noord-Brabant. De samenwerking is uniek in Nederland.

Het jaar 2009 stond vooral in het teken van Samen Investeren in BrabantStad. De eerste resultaten werden zichtbaar door o.a. de opening van de High Tech Automotive Campus in Helmond, de start van de herontwikkeling van de Tilburgse Spoorzone en de opening van het Bastionder in 's-Hertogenbosch. In 2009 zijn er ook nog veel beschikkingen verleend voor projecten van Samen Investeren en zijn alle beheersafspraken nog een keer goed op een rij gezet.

BrabantStad heeft haar (inter)nationale netwerk uitgebreid met het ondertekenen van een strategische alliantie met Drechtsteden en met het fullmembership van Eurocities. Op Europees vlak heeft BrabantStad van zich laten spreken met onder andere het ondertekenen van een klimaatconvenant als ook een Velo-City

handvest. Met de voorbereidingen van de kandidatuur voor Culturele Hoofdstad zijn in 2009 belangrijke stappen gezet, door bijvoorbeeld de start van de campagne '2018Brabant'.

In 2011 zijn er provinciale verkiezingen. Hierdoor kan het bestuurlijk netwerk enkele veranderingen ondergaan. BrabantStad zal zich blijven richten op de uitvoering van de investeringsagenda 'Samen Investeren'. Op 1 januari 2011 moeten alle projecten gestart zijn. De resultaten van de projecten worden, ook voor de burger, steeds meer zichtbaar. De weg naar de titel Culturele Hoofdstad zal verder worden uitgewerkt.

Het bestuurlijk overleg met het Rijk moet worden uitgebouwd. Er zal uitvoering worden gegeven aan de Europastrategie van BrabantStad. De internationale oriëntatie zal toenemen.

In 2011 kijken wij ook naar de verdere ontwikkeling van BrabantStad. Gezamenlijk, op weg naar BrabantStad 2.0. Hierbij is het belangrijk om te kijken op welke wijze Ondernemers en Onderwijs intensiever bij BrabantStad betrokken kunnen worden. Ook de verhouding tussen stad en regio zal een belangrijk thema zijn.

Financieel overzicht

In de begroting 2011 is voor de uitvoering van het bestuursakkoord Vertrouwen in Brabant een totaalbedrag van € 208,3 miljoen opgenomen. Een deel van de middelen wordt ingezet in het kader van Samen investeren in BrabantStad en het programma Landelijk Gebied. Onderstaand overzicht geeft inzicht in de besteding van de middelen binnen de diverse programmalijnen.

Financieel overzicht Vertrouwen in Brabant 2011			
Programmalijn	Bestuursakkoord	Bedragen x € 1 miljoen	
		waarvan Samen Investeren	waarvan PLG
Mooi Brabant	44,8	32,2	4,3
Creëren van nieuwe landschappen	3,9	0,0	3,9
Versterken identiteit dorp en stad	0,4		0,4
Herstructureren bedrijventerreinen en stedelijke zones	32,2	32,2	
Saneren lelijk Brabant	8,2		
Schoon Brabant	15,5	13,3	1,7
Landschappen	9,1	8,1	1,7
Gezond en veilig	3,9	3,2	
Proeftuinen	2,5	2,0	
Dynamisch Brabant	32,5	18,8	0
Beroepsbevolking met talent en ondernemerschap	5,4	1,7	
Brabant bruist	17,1	9,6	
Schone slimme en concurrerende economie	9,1	6,6	
Overige projecten	0,9	0,9	
Perspectiefrijk Brabant	36,8	16,1	12,8
Samenleving	24,3	8,7	12,8
Jeugd	7,2	4,5	

Financieel overzicht Vertrouwen in Brabant 2011			
Bedragen x € 1 miljoen			
Programmaliijn	Bestuursakkoord	waarvan Samen Investeren	waarvan PLG
Cultuur	0,1		
Monumenten	4,8	2,9	
Inzicht en overzicht	0,4		
Bereikbaar Brabant	80,8	14,5	0
Investeringsimpuls infrastructuur (gedeeltelijk investeringsbudget)	80,6	14,5	
Mobiliteitsonderzoeken	0,2		
Verbindend Brabant	4,2	3,0	0
Eén Brabant, Merk Brabant, Transparante bedrijfsvoering	1,6	1,6	
Klantgerichte dienstverlening	2,6	1,4	
Totaal Vertrouwen in Brabant	214,6	97,9	18,8

3 Regulier beleid

3.1 Bestuur

Als provincie staan we voor de kwaliteit van de Brabantse samenleving in het belang van Noord-Brabant en de Brabanders. Hieraan willen we bijdragen door enerzijds duidelijk kenbaar te maken waar de provincie voor staat, wat ons beleid is en hoe we dat uitvoeren. Anderzijds richten we ons op de kwaliteit van het openbaar bestuur in onze provincie en op samenwerking met andere (overheids)partners.

Het programma Verbindend Brabant levert vanuit de onderdelen Eén Brabant en Merk Brabant een wezenlijke bijdrage aan het realiseren van de doelstellingen (zie hoofdstuk 2).

Daarnaast dragen we zorg voor openbare orde, veiligheid en rampenbestrijding.

De totale kosten in 2011 voor het programma Bestuur bedragen € 17,8 mln waarvan € 7,9 mln voor apparaatskosten. De totale formatie-inzet voor dit programma is 62 fte (waarvan indirect 17 fte). Per productgroep zijn hieronder de belangrijkste activiteiten voor 2011 vermeld met daarbij de kosten in 2011 exclusief apparaatslasten en de directe inzet van personele capaciteit in fte.

Bestuur (01.01)

Specifiek staat 2011 in het teken van de afronding van het bestuursakkoord 2007-2011 en de verkiezingen voor Provinciale Staten.

Door gerichte communicatie-activiteiten wordt gewerkt aan de zichtbaarheid van de provincie. Specifiek in 2011 door een intensivering van corporate activiteiten in het kader van de verkiezingen.

Samenwerking provincie – Rijk.

Het uitvoeringsprogramma bestuursakkoord Rijk-provincie 2008-2011 is een verzameling van tientallen acties die door de provincies gezamenlijk worden opgepakt (IPO). Zo zijn er 19 decentralisatie afspraken gemaakt. Het betreft taken die passen binnen de doelstelling om het profiel van de provincie als middenbestuur te versterken. Dit uiteraard in het verlengde van de in 2009 door PS gevoerde kerntakendiscussie en de vertrekpunten van de Agenda van Brabant.

Samenwerking provincie – Europa.

De provincie werkt samen met buitenlandse regio's voor kennisuitwisseling, gezamenlijk (Europese) projecten en handelsbelangen/investeringsbevordering (zoals de samenwerking met Antwerpen, Noordrijn-Westfalen, Wielkopolska, Stockholm, Jiangsu, etc.) en zet in op internationale profilering. Daarnaast benut de provincie de aanwezige Europese subsidiemogelijkheden voor verwezenlijking van de provinciale beleidsdoelstellingen.

De taken worden uitgevoerd door ruim 22 fte en de lasten bedragen ruim € 6,6 miljoen in 2011.

Borging kwaliteit bestuursstructuur (01.03)

Naast de prestaties die vanuit Verbindend Brabant, onderdeel Eén Brabant, gerealiseerd worden om de kwaliteit van de bestuursstructuur in onze provincie te bestendigen en optimaliseren, wordt in 2011 een meer integraal en generiek vernieuwd interbestuurlijk toezicht geïmplementeerd. Tevens bereiden wij de overgang van VROM-inspectietaken per 1 januari 2012 voor.

De taken worden uitgevoerd door 14 fte en de lasten bedragen € 128.000.

Openbare orde, veiligheid en rampenbestrijding (01.04)

Een specifiek thema onder verantwoordelijkheid van het provinciaal bestuur betreft openbare orde, veiligheid en rampenbestrijding. Op 1 oktober 2010 is de Wet veiligheidsregio's in werking getreden. Daarvoor is een provinciaal crisisplan opgesteld, waarin deze wet nader is uitgewerkt. Vanuit de verbindende rol blijven we in 2011 e.v. inzetten op het versterken van regio- en landsgrensoverschrijdende samenwerking en de samenwerking met onze partners in de veiligheidsketen.

01 Bestuur						
Bedragen x € 1.000	Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	2013	2014
<u>Lasten</u>						
Lasten uit specifieke uitkeringe	0	0	0	0	0	0
Lasten cofinanciering	0	0	0	0	0	0
Lasten wettelijke taken	4.800	4.885	5.430	5.328	5.420	5.508
Kapitaallasten	0	0	0	0	0	0
Lasten voor autonome taken	4.765	9.095	4.407	2.460	1.730	1.575
Apparaatskosten	8.330	10.316	7.973	6.549	5.978	5.937
totaal	17.896	24.297	17.810	14.337	13.128	13.019
<u>Baten</u>						
Rijk	-25	0	0	0	0	0
Europa	0	0	0	0	0	0
Overige programmabaten	1.122	782	789	370	377	383
<u>Dekking verschil lasten en baten</u>						
Dekking uit reserves	593	2.886	2.649	1.250	501	325
Dekking uit alg.middelen	16.206	20.629	14.371	12.716	12.251	12.310
totaal	17.896	24.297	17.810	14.337	13.128	13.019
Formatieinzet in fte	77,1	84,5	61,8			
Waarvan indirecte fte:	20,0	23,63	17,4			

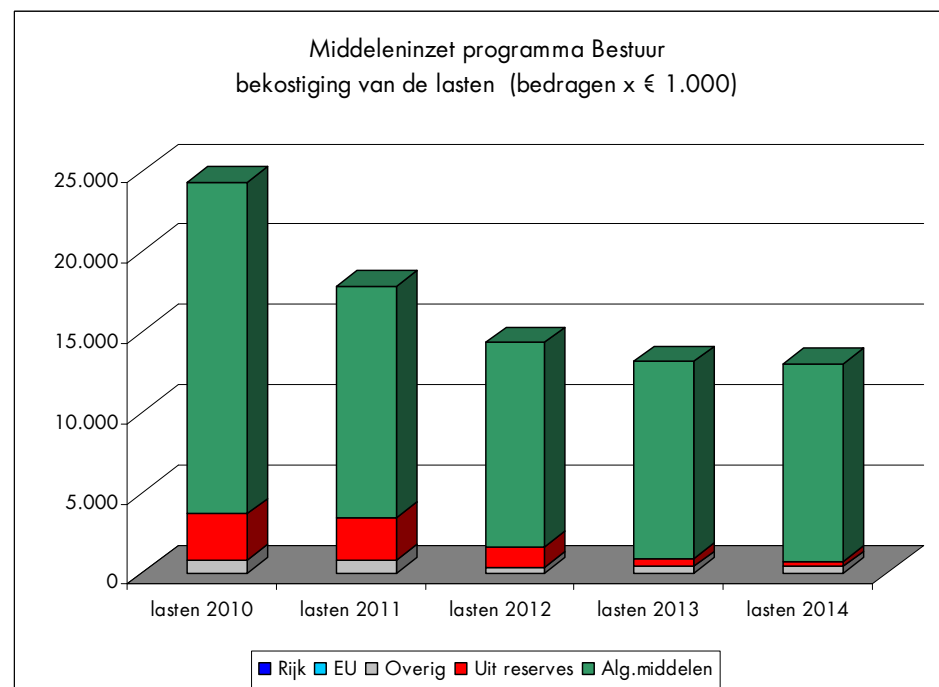
Hiertoe participeert de provincie in de RIEC's die tot doel hebben het openbaar bestuur te ondersteunen bij de bestuurlijke aanpak van de georganiseerde criminaliteit en wordt een Symposium grensoverschrijdende samenwerking bij rampen georganiseerd.

De taken ter ondersteuning van de CDK op dit terrein worden uitgevoerd door 3,5 fte en de lasten bedragen € 142.000.

BrabantStad/Grote stedenbeleid (01.05)

Onder deze noemer wordt het programma Samen-investeren-in-BrabantStad samen met de 5 grote Brabantse steden uitgevoerd. Een nadere toelichting hierop is opgenomen in hoofdstuk 2.

De taken worden uitgevoerd door 4,6 fte en de lasten bedragen ruim € 2,9 miljoen.

3.2 Verkeer en vervoer

Het personen- en goederenvervoer blijft de komende jaren in onze provincie groeien. De uitdaging is Brabant bereikbaar te houden, zowel om de economie te versterken als om de leefbaarheid te waarborgen. Hierbij wordt zoveel mogelijk samenwerking met kennisinstellingen, het Rijk, gemeenten, het bedrijfsleven en het maatschappelijke middenveld gezocht.

In het navolgende wordt (geordend per productgroep) aangegeven welke inzet in 2011 gepland is om deze doelen te bereiken. Een deel van de prestaties wordt geleverd vanuit het programma Bereikbaar Brabant. Hiervoor wordt verwezen naar hoofdstuk 2.

De totale kosten in 2011 voor het programma Verkeer en vervoer bedragen € 390 mln waarvan € 28 mln voor apparaatskosten. De totale formatie-inzet voor dit programma is 235 fte (waarvan indirect 43 fte). Per productgroep zijn hieronder de belangrijkste activiteiten voor 2011 vermeld met daarbij de kosten in 2011 exclusief apparaatslasten en de directe inzet van personele capaciteit in fte.

Provinciaal verkeers- en vervoersplan (02.90)

Het verkeers- en vervoersbeleid is vastgelegd in het PVVP, de DBA en het BMIT. Om het beleid up to date te houden, projecten uit te voeren en te monitoren en de verbinding met de betrokken partijen op het juiste niveau te houden werken in 2011 28 fte aan het beleid en de beleidsprojecten. Dat kost in 2011 in totaal € 7,9 mln.

Openbaar Vervoer (02.01)

De provincie wil dat ook in 2011 meer mensen met het openbaar vervoer reizen, het openbaar vervoer toegankelijker wordt en dat de tevredenheid over het openbaar vervoer toeneemt. Om dit te bereiken werkt de provincie aan de Openbaar Vervoer concessies, de uitvoering van de regelingen regiotaxi, treintaxi en bedrijfsvervoer conform de afgesloten contracten en de oplevering van nieuwe toegankelijke bushaltes. Dit kost € 130 mln en hier werken 21 fte aan.

Goederenvervoer (02.02)

Door in te zetten op projecten samen met bedrijfsleven, kennisinstellingen, gemeenten en RWS verbetert de Provincie de bereikbaarheid van Brabant voor goederenvervoer, beperkt zij de milieubelasting en vergroot zij de veiligheid. Dat kost € 5,7 mln en er werken 3 fte aan.

Autobereikbaarheid BrabantStad (02.03)

De autobereikbaarheid van het stedelijk netwerk BrabantStad staat ernstig onder druk. Onder de vlag van het Netwerkprogramma BrabantStad Bereikbaar, hebben de meest betrokken partijen in 2007 de handen ineen geslagen. Doel van het Netwerkprogramma is het verbeteren van de bereikbaarheid van de economische kerngebieden door middel van de reconstructie en (uit)bouw van een samenhangend wegennet waarbij prioriteit wordt gegeven aan de A2, A27, A58, A67 en de N279. Dit kost in 2011 ruim € 69 mln en er werken binnen de provincie 4 fte aan.

Regionale bereikbaarheid gebiedsgerichte aanpak (02.04)

De Regionale bereikbaarheid Gebiedsgerichte aanpak (GGA) richt zich op het maken van procesafspraken met partners teneinde gezamenlijk de regionale bereikbaarheidsproblemen en de verkeersonveiligheid aan te pakken door in regionaal verband projecten uit te voeren. Dit zijn bijvoorbeeld projecten en maatregelen gericht op jongeren tussen de 16 en 25, gericht op ouderen en in de lijn mens-weg-voertuig. Daar besteedt de Provincie € bijna 52 mln en er werken 9 fte aan.

Regionale bereikbaarheid provinciale wegen/bouwen (02.05)

De provincie probeert de bereikbaarheidsdoelen, de veiligheidsdoelen en de verlaging van de milieubelasting te realiseren door een mix van instrumenten in te zetten, zoals de aanleg en het reconstrueren van wegen en kruispunten, educatie en voorlichting aan verkeersdeelnemers, het aanleggen van faunavoorzieningen en de toepassing van dynamische verkeersmaatregelen. Dat kost in 2011 € 39 mln in de exploitatiesfeer en €39 mln in de investeringsfeer en er werken in 2011 75 fte aan.

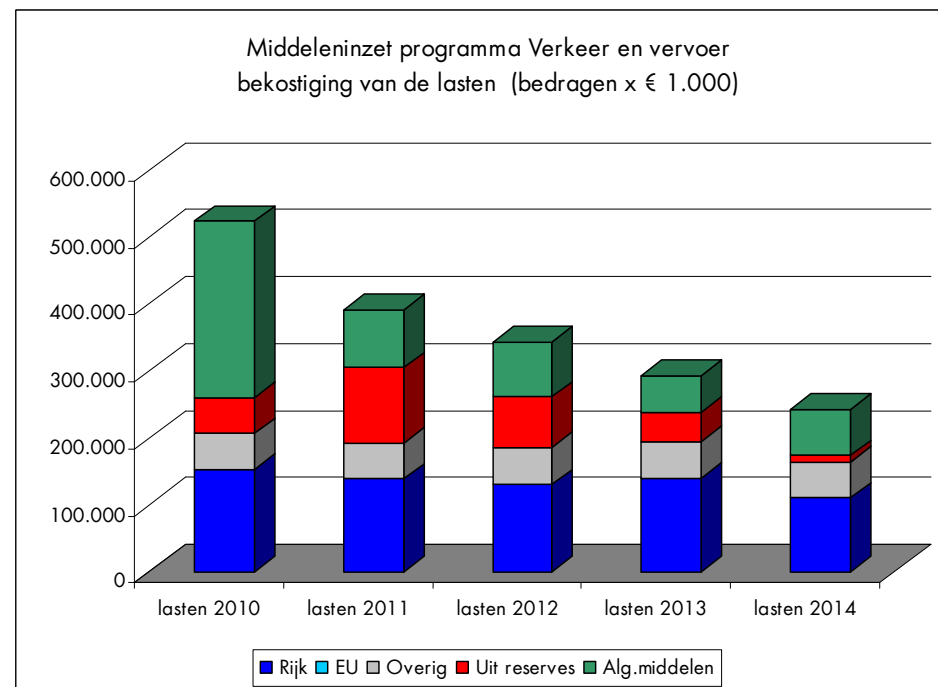
Regionale bereikbaarheid provinciale wegen/onderhoud (02.06)

Op basis van de "Provinciale wegzorg in uitvoering" worden beheerplannen, onderhoudsplannen en onderhoudsbestekken opgesteld en uitgevoerd. Dit kost in 2011 € 16 mln in de exploitatiesfeer en €8,6 mln in de investeringsfeer en er werken in 2011 49 fte aan.

02	Verkeer en Vervoer					
Bedragen x € 1.000	Realisatie	Raming				
	2009	2010	2011	2012	2013	2014
<u>Lasten</u>						
Lasten uit specifieke uitkeringen	144.318	201.933	189.462	179.363	161.222	141.411
Lasten cofinanciering	0	0	0	0	0	0
Lasten wettelijke taken	18.905	15.047	14.911	15.256	15.259	15.314
Kapitaallasten	59.487	203.204	37.808	42.507	45.746	50.838
Lasten voor autonome taken	25.495	75.240	119.848	78.946	45.045	11.111
Apparaatskosten	26.054	27.850	28.524	26.548	24.943	23.683
totaal	274.260	523.274	390.553	342.620	292.216	242.357
<u>Baten</u>						
Rijk	96.928	152.499	138.828	130.091	139.906	109.535
Europa	0	0	0	0	0	0
Overige programmabaten	56.452	53.793	53.206	55.270	54.362	54.374
<u>Dekking verschil lasten en baten</u>						
Dekking uit reserves	13.463	53.165	112.227	75.474	43.169	9.690
Dekking uit alg.middelen	107.418	263.816	86.291	81.785	54.779	68.758
totaal	274.260	523.274	390.553	342.620	292.216	242.357
Formatieinzet in fte	233,8	244,6	235,6			
Waarvan indirecte fte:	43,2	46,0	43,0			

OV-netwerk BrabantStad (02.07)

Om de OV bereikbaarheid van BrabantStad te vergroten investeert de Provincie in het aanleggen van transferia (in 2011 in het I-park te Eindhoven), P+R locaties in Brouwhuis, Vught en Deurne, doorstroombussen, HOV assen en stadsrandstations. Dat kost in 2011 € 41,5 mln en er werken in 2011 binnen de provincie 3 fte aan.

3.3 Water

De drie maatschappelijke waterdoelen zijn:

- Schoon grond- en oppervlaktewater voor iedereen
- Adequate bescherming van Noord-Brabant tegen overstromingen
- Noord-Brabant heeft de juiste hoeveelheden water (niet te veel en niet te weinig)

Het behalen van deze doelen zorgt voor een watersysteem dat in 2015 op orde is. De Europese Kaderrichtlijn Water heeft een mogelijkheid om voor waterkwaliteit met een uitloop naar 2027 rekening te houden. De voortgang wordt bijgehouden met als indicator de mate waarin aan de verschillende doelen wordt voldaan. In het navolgende wordt (geordend per productgroep) aangegeven welke inzet in 2011 gepland is om deze doelen te bereiken.

De totale kosten in 2011 voor het programma Water bedragen € 33 mln waarvan € 6,7 mln voor apparaatskosten. De totale formatie-inzet voor dit programma is 59 fte (waarvan indirect 8 fte). Per productgroep zijn hieronder de belangrijkste activiteiten voor 2011 vermeld met daarbij de kosten in 2011 exclusief apparaatslasten en de directe inzet van personele capaciteit in fte.

Water Algemeen (03.01)

Binnen water algemeen vallen alle beleidsontwikkende en -ondersteunende activiteiten, inbreng in diverse samenwerkingsverbanden en deelname aan programmaonderdelen van het Deltaprogramma.

Het toezicht op de waterschappen spitst zich in 2011 toe op financieel beheer en op besluitvorming in het Algemeen Bestuur, die niet strijdig mag zijn met provinciaal beleid.

De totale lasten in 2011 bedragen € 1,9 miljoen met een capaciteitsinzet van 18 fte.

Hoogwaterbescherming (03.02)

De provincie participeert in de maatregelen 'Ruimte voor de Rivier' in het kader van de rivierverruiming. In de komende jaren zal het programma worden

afgemaakt. In 2010 zijn de primaire waterkeringen getoetst. Op het herstel van onvoldoende sterke keringen door de waterschappen wordt toegezien. De secundaire keringen worden in 2011 en 2012 getoetst. Tevens zorgt de provincie voor de implementatie van de Europese Richtlijn OverstromingsRisico's (ROR), die in 2015 moet zijn afgerond. In het kader van het Nationaal Bestuursakkoord Water wordt samen met de waterschappen gewerkt aan het vermijden van wateroverlast in regionale wateren.

De totale lasten in 2011 bedragen € 0,8 miljoen met een capaciteitsinzet van 6 fte.

Oppervlaktewaterkwantiteit en -inrichting (03.03)

Binnen het kader van de bestuursovereenkomst werkt de provincie samen met de waterschappen aan de realisatie van ILG-doelen. Er wordt gewerkt aan beek- en kreekherstel, vispassages en ecologische verbindingzones (Natte EVZ's). In de planperiode 2010-2015 zijn de volgende resultaten gepland: 118 km herstelde beken in topgebieden, 96 km in overige gebieden en 63 vispassages.

De provincie draagt mede zorg voor voldoende water voor landbouw en natuur door onder andere participatie aan het deelprogramma zoetwater van het Deltaprogramma. Onderdelen hiervan zijn de ontwikkeling van effectief kwelwatergebruik van de Brabantse Wal en onderzoek naar voldoende zoet water in het zeekleigebied en op de hoge droge zandgronden.

De provincie is verantwoordelijk voor het nautisch en vaarwegbeheer en -onderhoud van haar eigen kanalen en rivieren. De werkzaamheden zijn gemandateerd aan het Waterschap Brabantse Delta.

De totale lasten in 2011 bedragen € 11,6 miljoen met een capaciteitsinzet van 9 fte.

Grondwaterkwantiteit (03.04)

De provincie is beheerder van het diepe grondwater in Brabant. In de bestuursovereenkomst met de waterschappen zijn afspraken gemaakt over de verdrogingsbestrijding (ILG 201-2013). Zo zal in 2013 12.000 ha natte natuurparels zijn hersteld.

Voorts worden herstelmaatregelen uitgevoerd m.b.t. vennen en wijstgebieden door middel van het beschikbaarstellen van subsidies. Hierbij is de doelstelling dat 28

vennen zijn hersteld in 2015 en dat vóór 2015 vijf subsidieaanvragen zijn ontvangen voor herstel van het wijkgebied.

Op grondwatergebruik wordt bespaard door alternatieven in te zetten. In dat verband wordt bijgedragen aan onderzoeken op het gebied van grondwaterbesparing en innovatie, risico's en effecten van bodemenergiesystemen. De totale lasten in 2011 bedragen € 8,1 miljoen met een capaciteitsinzet van 9 fte.

03 Water							
Bedragen x € 1.000		Realisatie	Raming				
		2009	2010	2011	2012	2013	2014
<u>Lasten</u>							
Lasten uit specifieke uitkering	1.627	3.861	5.242	23.041	29.559	0	0
Lasten cofinanciering	512	1.026	1.517	1.106	1.818	0	0
Lasten wettelijke taken	6.877	11.815	7.611	8.448	8.985	8.662	8.662
Kapitaallasten	3.037	18.840	0	0	0	0	0
Lasten voor autonome taken	17.678	11.967	11.964	15.090	19.278	4.641	4.641
Apparaatskosten	10.548	6.604	6.763	5.924	5.731	5.009	5.009
totaal	40.278	54.115	33.098	53.609	65.372	18.311	18.311
<u>Baten</u>							
Rijk	1.526	3.901	5.181	23.041	29.559	0	0
Europa	0	46	46	0	0	0	0
Overige programmabaten	9.302	7.683	5.885	5.813	5.820	5.828	5.828
<u>Dekking verschil lasten en baten</u>							
Dekking uit reserves	11.562	11.994	13.616	17.445	24.398	4.641	4.641
Dekking uit alg.middelen	17.888	30.492	8.370	7.309	5.594	7.843	7.843
totaal	40.278	54.115	33.098	53.609	65.372	18.311	18.311
<u>Formatie</u>							
Formatieinzet in fte	87,5	61,0	59,0				
Waarvan indirecte fte:	8,0	8,0	8,0				

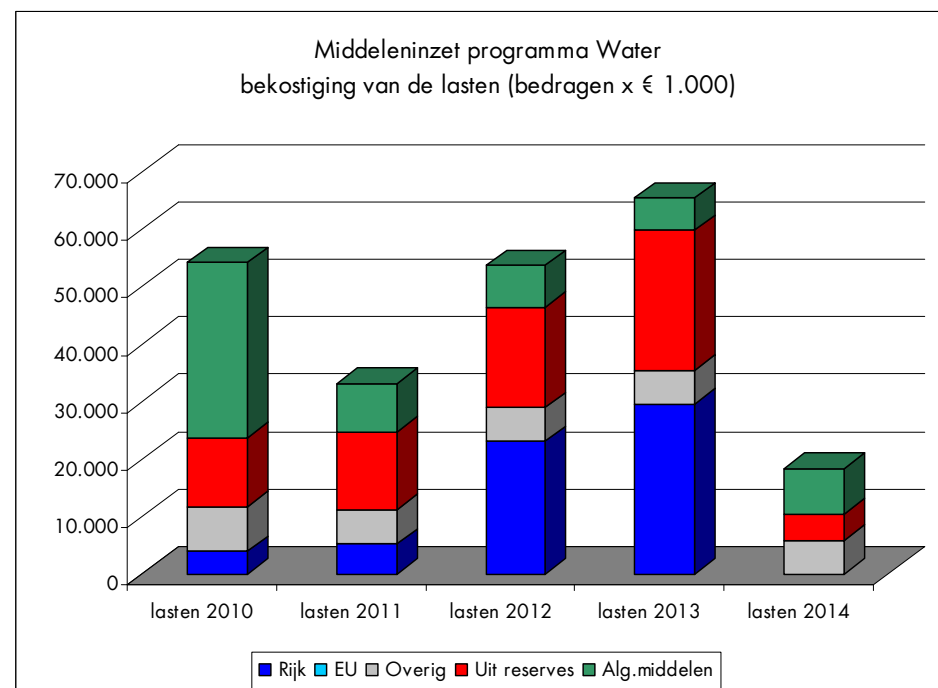
Waterkwaliteit (03.05)

Om verbetering van de waterkwaliteit mogelijk te maken participeert de provincie Noord-Brabant in projecten, die in het kader van de Kaderrichtlijn Water zijn afgesproken. De resultaten hiervan zullen in 2012 beschikbaar komen.

Om bij de drinkwaterwinning de waterkwaliteit voor menselijke consumptie te beschermen worden in 2011 gebiedsdossiers voor grondwaterwinningen opgesteld.

De provincie houdt het toezicht op het zwemwater om veilig zwemmen mogelijk te maken, waarmee ze voldoet aan de Europese richtlijn zwemwater.

De totale lasten in 2011 bedragen € 3,8 miljoen met een capaciteitsinzet van 9 fte.

3.4 Milieu

De provincie streeft vier belangrijke milieudoelen na: het borgen van de fysieke leefomgeving, het bevorderen van duurzaamheid, een Brabants platteland waar het goed wonen, werken en recreëren is en de verbetering van het naleefgedrag.

Voor het borgen van de fysieke leefomgeving gelden wettelijke normen met betrekking tot lucht, geluid, bodem en externe veiligheid en streefwaarden met betrekking tot geur. Voor het monitoren van duurzaamheidseffecten heeft Telos de duurzaamheidsbalans ontwikkeld, die eens in de vier jaar wordt uitgebracht om de toestand van Noord-Brabant weer te geven op het gebied van ecologische, economische en sociale ontwikkelingen. Op projectniveau is een PPP-scan (People, Planet en Profit) ontwikkeld waarmee plannen kunnen worden beoordeeld op hun verwachte bijdrage aan een duurzame regionale ontwikkeling. Als indicatoren voor 'een Brabants platteland waar het goed wonen, werken en recreëren is' gelden de beleving van burgers en de sleutelindicatoren van de Barometer Programma Landelijk Gebied (PLG). Het betreft waarden voor glastuinbouw, intensieve veehouderij, landbouwwontwikkelingsgebieden, afname van ammoniak, geluidhinder en fijn stof, waterkwantiteit en -kwaliteit, toerisme en recreatie en leefbaarheid.

In het navolgende wordt (geordend per productgroep) aangegeven welke inzet in 2011 gepland is om deze doelen te bereiken. Een deel van de prestaties wordt geleverd vanuit het programma Schoon Brabant. Hiervoor wordt verwezen naar hoofdstuk 2.

De totale kosten in 2011 voor het programma Milieu bedragen € 88 mln waarvan € 37 mln voor apparaatskosten. De totale formatie-inzet voor dit programma is 285 fte (waarvan indirect 21 fte). Per productgroep zijn hieronder de belangrijkste activiteiten voor 2011 vermeld met daarbij de kosten in 2011 exclusief apparaatslasten en de directe inzet van personele capaciteit in fte.

Ecologie algemeen (04.01)

In 2011 worden in het kader van 'Leren voor een Duurzame Ontwikkeling' vijf projecten en leerarrangementen gesubsidieerd. 2011 is het laatste jaar van de doeluitkering Provinciaal AmbitieStatement (PAS, periode 2008-2011).

Het provinciaal Milieuplan wordt in 2010 vastgesteld. In 2011 worden de plusvarianten uitgewerkt. Dit betreft de Brabantse problemen, die vragen om een eigen Brabantse aanpak met een bovenwettelijk pakket aan maatregelen.

De totale lasten in 2011 bedragen € 8,7 miljoen met een capaciteitsinzet van 81 fte's. Deze capaciteitsinzet wordt voor een belangrijk deel ingezet voor de vergunningverlening in het kader van de Wet Milieubeheer (68 fte's).

Fysieke veiligheid (04.02)

Ter stimulering van de structurele uitvoering van het externe veiligheidsbeleid wordt jaarlijks het uitvoeringsprogramma Brabant Veiliger vastgesteld. In het kader van de uitvoering van het programma en ter bevordering van de samenwerking tussen gemeenten, provincie en regionale samenwerkingsverbanden worden in 2011 74 subsidies verstrekt.

In 2011 worden in het kader van de Beleidsvisie Externe Veiligheid vier projecten op het gebied van verantwoord vervoer gevaarlijke stoffen en twee projecten op het gebied van verantwoorde ruimte voor risicovolle bedrijven gerealiseerd.

Saneringssituaties worden inzichtelijk gemaakt en het saneringsprogramma voor tranche 5 wordt vastgesteld.

Met Vlaanderen vinden uitwisselings- en samenwerkingsprojecten plaats op het gebied van externe veiligheid. In het kader van de implementatie van het verdrag van Helsinki moeten de Belgische Helsinki-bedrijven voldoen aan de kwaliteitseisen op het gebied van Besluit Externe Veiligheid Inrichtingen (BEVI) voor het Nederlands grondgebied.

De totale lasten in 2011 bedragen bijna € 1,3 miljoen met een capaciteitsinzet van 11 fte's.

Lucht/geluid/klimaat (04.03)

Jaarlijks wordt een geactualiseerd uitvoeringsprogramma Brabants Saneringsprogramma Luchtkwaliteit (BSL) vastgesteld. Projecten worden uitgevoerd waarbij de luchtkwaliteit wordt gemeten. In 2011 wordt het geactualiseerd draaiboek voor ongewone voorvallen (calamiteiten) voor luchtkwaliteit en SMOG vastgesteld.

Het (geluids)zonebeheer geluid voor regionale industrieterreinen, dat in 2010 is vertraagd, zal in 2011 worden geactualiseerd. Voor 26 niet-regionale industrieterreinen zijn zonebeheersplannen vastgesteld.

Voorts wordt gewerkt aan actuele, toegankelijke en klantvriendelijke websites met informatie over luchtkwaliteit, geur(hinder), geluid en luchtvaart. De relatie tussen de

kwaliteit van de leefomgeving en gezondheid wordt voor burgers en professionals inzichtelijk gemaakt in gezondheidskaarten Noord-Brabant, die jaarlijks worden geactualiseerd.

Op basis van de in 2009 inwerking getreden Wet Luchtvaart stelt de provincie zeven luchthavenbesluiten en -regelingen vast.

In het kader van klimaatadaptatie worden driejarige samenwerkingsprojecten uitgevoerd. De totale lasten in 2011 bedragen € 7,6 miljoen met een capaciteitsinzet van 14 fte's.

Bodem (04.04)

Uitvoering wordt gegeven aan de Meerjarenprogramma's Bodembeheer en ABdK. In het MJP Bodembeheer zijn opgenomen de aanpak van spoedlocaties (in 2011 wordt het uitvoeringsplan bodemsanering spoedlocaties vastgesteld) en complexe projecten (in 2011 één project), de saneringen in eigen beheer (in 2011 350 meldingen) en de onderzoeken van voormalige stortplaatsen (in 2011 70 onderzoeken). In het kader van het MJP ABdK worden in 2011 125 onderzoeken en 130 saneringen uitgevoerd en wordt drie km zinkasweg gesaneerd. Voorts worden in het kader van ISV-3, mede afhankelijk van de actoren, projecten uitgevoerd op het gebied van bodemonderzoek en -sanering. De rijksbijdrage in het kader van de Decentrale Uitkering Bodem (DUB) bedraagt voor de periode 2010 t/m 2014 € 52,5 mln en is aanmerkelijk lager dan in de periode 2005 t/m 2009 (totaal € 95,7 mln). Dat vertaalt zich in prestaties die zijn afgestemd op de jaarlijks beschikbare (lagere) budgetten vanaf 2010.

De totale lasten in 2011 bedragen € 17,2 miljoen met een capaciteitsinzet van 44 fte's.

Landbouw (04.05)

De provincie brengt partijen (overheden, bedrijfsleven, maatschappelijke organisaties) bij elkaar om gezamenlijk veelbelovende innovaties te ontwikkelen op thema's als de verduurzaming van de landbouw (de realisatie van één duurzaam energieproject), het beperken van agrarische luchtmissie (het plaatsen van zes luchtwassers) en de realisering van een pilot voor elektronische monitoring van luchtwassers, het ontwikkelen van biologische landbouw door toename van het areaal (2.000 ha) en 20 biologische landbouwbedrijven in 2011 en dierenwelzijn op bedrijfs- en/of gebiedsniveau. Daarnaast wordt ingezet op het stimuleren van innovatieve projecten in de landbouw en het stimuleren van de groei van de verbrede landbouw. Activiteiten sluiten zo veel als

mogelijk aan bij de natuurlijke investeringsmomenten van agrarisch ondernemers om slaagkans en effectiviteit te maximaliseren.

Sinds 2009 spelen in Brabant op provinciaal niveau enkele belangrijke maatschappelijke discussies inzake de voorziene grootschalige ontwikkelingen binnen de (intensieve) veehouderij, en daaraan gekoppeld de discussie over de mogelijke relatie van deze ontwikkelingen met de volksgezondheid. Ook de provinciale betrokkenheid bij de Q-koortsmaatregelen blijft hierin meespelen.

De totale lasten in 2011 bedragen € 2,2 miljoen met een capaciteitsinzet van 12 fte's.

Afval- en grondstoffenbeheer (04.06)

Door een afnemend afvalaanbod en discussies over de eindafwerking ondervindt de sluiting van stortlocaties vertraging en komen er in 2011 geen stortplaatsen in de nazorgfase. In het kader van VAMOS vindt onderzoek plaats naar het gebruik van bijna 120 gesloten en voormalige stortplaatsen. Voorts wordt gewerkt aan het hergebruik van ruimte en materiaal van voormalige stortplaatsen, vijf ha hergebruikte stortplaatsen in 2011. Ter stimulering van het gebruik van secundaire bouwgrondstoffen wordt recyclingsbeton gebruikt in provinciale werken.

De totale lasten in 2011 bedragen € 3,8 miljoen met een capaciteitsinzet van 21 fte's.

Handhaving (04.10)

Om het naleefgedrag te verbeteren, wordt toezicht en handhaving en de samenwerking met partners in het buitengebied geïntensiveerd; eerst als pilot in Zuidoost-Brabant. Deze pilot wordt in 2011 geëvalueerd en met inachtneming van de resultaten van de evaluatie uitgerold over de andere regio's.

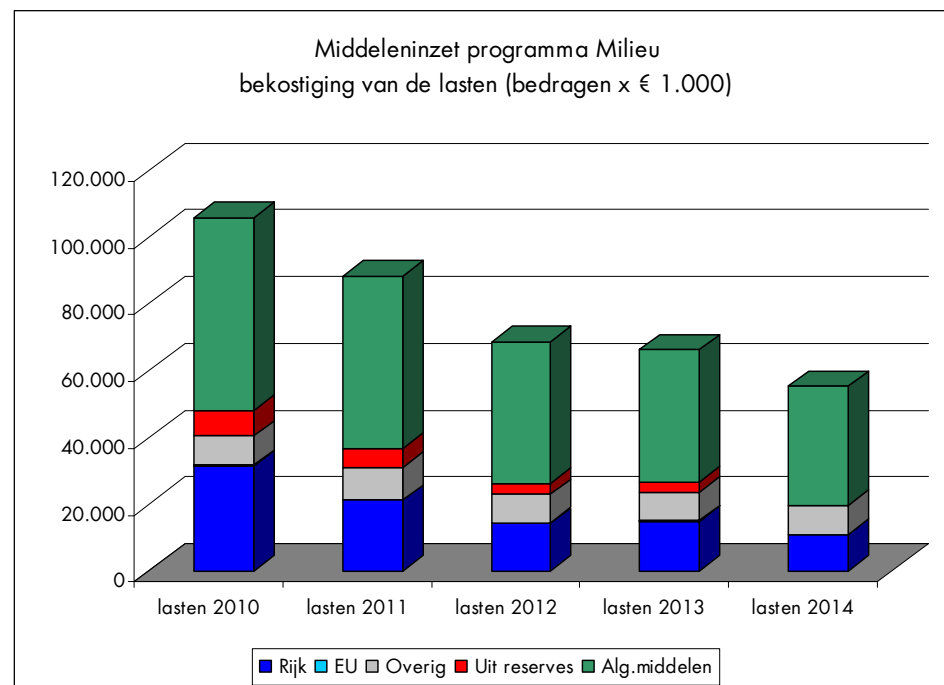
De proef om te komen tot vermindering van toezichtslasten wordt in 2011 geëvalueerd. In deze proef is ook rekening gehouden met de uitgangspunten van systeemtoezicht. Op basis van de resultaten van de evaluatie wordt de systematiek verder ontwikkeld.

In het kader van de professionalisering van de handhaving wordt de aandacht in 2011 vooral gericht op achterblijvende gemeenten. In verband met de invoering van de Wabo wordt hier ook rekening gehouden met handhaving op het gebied van bouwen en RO.

In 2011 moet duidelijk worden hoe de nieuwe organisaties van vergunningverlening, toezicht en handhaving (de regionale uitvoeringsdiensten) eruit gaan zien.

De totale lasten in 2011 bedragen bijna € 8,5 miljoen met een capaciteitsinzet van 69 fte's.

04	Milieu						
Bedragen x € 1.000		Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	2013	2014
<u>Lasten</u>							
Lasten uit specifieke uitkeringe		46.951	34.863	24.684	18.230	18.464	14.759
Lasten cofinanciering		460	419	314	320	705	0
Lasten wettelijke taken		9.415	10.459	10.970	8.299	7.443	6.427
Kapitaallasten		106	117	127	94	91	88
Lasten voor autonome taken		11.220	23.941	15.052	7.487	6.550	2.927
Apparaatskosten		39.903	35.793	36.971	34.075	32.847	30.975
totaal		108.055	105.593	88.118	68.506	66.100	55.175
<u>Baten</u>							
Rijk		33.202	31.281	21.042	14.196	14.811	10.958
Europa		154	260	146	146	146	0
Overige programmabaten		6.914	8.806	9.848	8.546	8.560	8.574
<u>Dekking verschil lasten en baten</u>							
Dekking uit reserves		12.618	7.586	5.695	3.317	2.990	0
Dekking uit alg.middelen		55.167	57.661	51.387	42.301	39.594	35.644
totaal		108.055	105.593	88.118	68.506	66.100	55.175
Formatieinzet in fte		301,5	291,5	285,0			
Waarvan indirecte fte:		21,5	21,5	20,6			

3.5 Natuur, bos en landschap

Het maatschappelijke doel ten aanzien van Natuur, Bos en Landschap is het werken aan een gezonde leefomgeving voor mens, plant en dier inclusief het bevorderen van de biodiversiteit. Dit beleid is vastgelegd in het Natuur en landschapsoffensief 2002-2012. De ontwikkelingen in de natuur worden in een index uitgedrukt voor de Grootse Natuur en een index voor de Landelijke Natuur.

De activiteiten die worden uitgevoerd om de doelen te realiseren zijn verdeeld in drie onderdelen te weten algemene activiteiten, activiteiten die betrekking hebben op natuur en een deel dat betrekking heeft op het landschap. Door onvoorziene financiële krapte, ontstaat er meer spanning in de voorgenomen uitvoering van het beleid.

Een deel van de prestaties wordt geleverd vanuit het programma Schoon Brabant.

Hiervoor wordt verwezen naar hoofdstuk 2.

De totale kosten in 2011 voor het programma Natuur, bos en landschap bedragen € 92 mln waarvan € 9,5 mln voor apparaatskosten. De totale formatie-inzet voor dit

programma is 74 fte (waarvan indirect 9 fte). Per productgroep zijn hieronder de belangrijkste activiteiten voor 2011 vermeld met daarbij de kosten in 2011 exclusief apparaatslasten en de directe inzet van personele capaciteit in fte.

Algemeen natuur, bos en landschap (05.01)

De provincie brengt de ontwikkelingen in natuur en landschap in beeld en stelt de kennis en informatie t.b.v. beleidsontwikkeling en projectuitvoering beschikbaar. Jaarlijks vindt op 240 locaties trendmonitoring van flora en fauna plaats. Tevens wordt jaarlijks 20.000 ha vlakdekkend geïnventariseerd en wordt aan 15 uit te voeren projecten ecologische informatie geleverd.

In het kader van de bescherming van natuur en landschap stelt de provincie in 2011 acht beheerplannen Natura 2000 vast. Daarnaast levert de provincie input in beheerplannen die derden opstellen. De provincie stelt deze plannen (geschat aantal: 10 in 2011) mede vast.

De totale lasten in 2011 bedragen € 2,5 miljoen met een capaciteitsinzet van 41 fte's.

Natuur (05.02)

Ter vergroting en verbetering van de natuurgebieden verwerft de provincie hectares EHS en richt deze in. De grondverwerving voor de EHS is in deze bestuursperiode zeer actief vormgegeven. Dit heeft tot gevolg dat de ILG doelen voor de volledige ILG periode t/m 2013 al in 2009 nagenoeg volledig zijn behaald. In 2011 wordt aanvullend 300 ha EHS in 12 geprioriteerde projecten verworven. Cumulatief betekent dit dat er tot en met 2011 3.600 ha verworven zal zijn. In 2011 wordt 300 ha EHS ingericht, waardoor er in totaal 5.400 ha ingericht zal zijn. Wat betreft de ecologische verbindingzones (EVZ's) wordt de eerste 25 ha Robuuste EVZ ingericht. Tenslotte wordt er in 2011 1.150 ha EHS beheerd via particulier natuurbeheer en 3.278 ha via agrarisch natuurbeheer. Om natuurgebieden te verbinden wordt er 12 km droge EVZ ingericht wat het totaal brengt op 41 km. 2011 is het laatste jaar dat de provincie de aanleg van EVZ door gemeenten 100% subsidieert. Om hiervan gebruik te maken, hebben veel gemeenten subsidieaanvragen in voorbereiding of reeds ingediend. Het gemeentelijk deel van de natte EVZ's wordt veelal door de waterschappen uitgevoerd. De 2e Bestuursovereenkomst met de waterschappen biedt hiertoe de mogelijkheid. Tevens worden er 23 ontsnipperingsvoorzieningen gesubsidieerd, waardoor het totaal op 136 voorzieningen komt.

Het soortenbeleid heeft als doel het versterken van de natuur. In 2011 wordt derhalve één soortenbeschermings- en habitatplan opgesteld, alsmede één leefgebiedplan. Eind 2011 zijn 11 soortenbeschermings- en habitatplannen gerealiseerd en vijf leefgebiedplannen. Aanvullend worden jaarlijks 40 projecten gesubsidieerd en uitgevoerd. De totale lasten in 2011 bedragen € 66,6 miljoen met een capaciteitsinzet van 12 fte's.

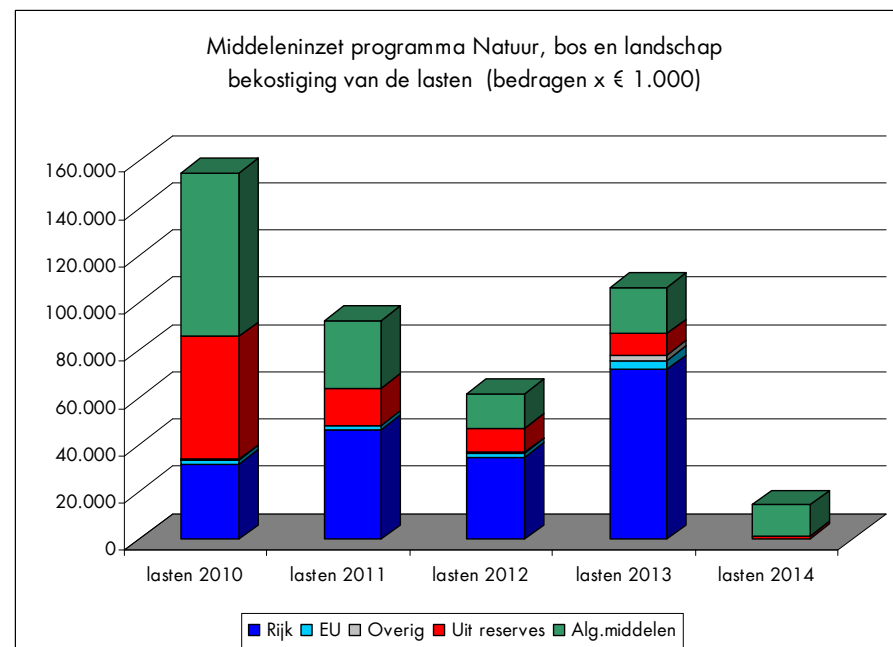
Landschap (05.03)

De verbetering van de landschappelijke kwaliteit buiten de EHS komt tot stand door uitvoering te geven aan het Groen Blauwe Stimuleringskader. Hiervoor zullen in 2011 meerjarige gebiedscontracten met 57 gemeenten zijn afgesloten. Via de beheersovereenkomsten groene en blauwe diensten worden in 2011 100 projecten gesubsidieerd (exclusief actief randenbeheer). Bovendien worden ruim 160 projecten kleine landschapelementen en enkele lanenprojecten gesubsidieerd.

Ter verbetering van de relaties stad-land wordt in het kader van Samen Investeren Brabant(Stad) een project gesubsidieerd.

De totale lasten in 2011 bedragen € 13,8 miljoen met een capaciteitsinzet van 12 fte's.

05 Natuur, Bos en landschap						
Bedragen x € 1.000	Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	2013	2014
Lasten						
Lasten uit specifieke uitkering	31.132	33.536	48.121	36.668	77.693	0
Lasten cofinanciering	598	606	571	592	1.358	0
Lasten wettelijke taken	2.844	2.888	1.917	1.874	1.881	1.887
Kapitaallasten	4.240	37.484	33	33	33	33
Lasten voor autonome taken	12.310	71.412	32.360	15.062	18.157	6.926
Apparaatskosten	8.716	9.153	9.560	7.495	7.281	5.869
totaal	59.840	155.080	92.562	61.724	106.403	14.716
Baten						
Rijk	30.192	31.737	46.328	34.794	71.748	0
Europa	741	1.828	1.794	1.874	3.895	0
Overige programmabaten	846	341	183	183	2.233	183
Dekking verschil lasten en baten						
Dekking uit reserves	4.828	51.997	15.620	10.223	9.050	1.500
Dekking uit alg.middelen	23.234	69.176	28.637	14.650	19.477	13.032
totaal	59.840	155.080	92.562	61.724	106.403	14.716
Formatieinzet in fte	68,0	75,0	74,1			
Waarvan indirecte fte:	8,0	8,0	9,1			

3.6 Sociaal economische zaken

In magere economische tijden zet de provincie ook in 2011 alle zeilen bij om mensen aan het werk te houden. De provincie investeert in energiemaatregelen in woningen, zodat meer vakmensen aan het werk kunnen blijven. Ook ondersteunt de provincie gezonde innovatieve MKB bedrijven. Voorts zet de provincie extra in op arbeidsmobiliteit, restauratie van monumenten, de versnelling van herstructurering van bedrijventerreinen. Toch voorzien we een periode van schaarste waar het gaat om energie, een steeds groter tekort aan goed opgeleid personeel en een gebrek aan voldoende beschikbare ruimte voor bedrijfsvestiging. Ook aan deze zaken blijft de provincie werken.

Een deel van de prestaties wordt geleverd vanuit het programma Dynamisch Brabant. Hiervoor wordt verwezen naar hoofdstuk 2.

De totale kosten in 2011 voor het programma Sociaal economische zaken bedragen € 73,8 mln waarvan € 6,6 mln voor apparaatskosten. De totale formatie-inzet voor dit programma is 51 fte (waarvan indirect 12 fte). Per productgroep zijn hieronder de belangrijkste activiteiten voor 2011 vermeld met daarbij de kosten in 2011 exclusief apparaatslasten en de directe inzet van personele capaciteit in fte.

Beroepsbevolking (06.01)

Een flexibele en goed opgeleide beroepsbevolking, toptalenten creëren, binnen halen en behouden en het stimuleren van (jong) ondernemerschap zijn doelstellingen die wij op dit terrein nastreven. Prestaties voor het bereiken van deze doelstellingen worden in 2011 geheel geleverd vanuit Dynamisch Brabant.

Hiervoor wordt verwezen naar hoofdstuk 2.

Dat kost in 2011 € 4,3 mln en er werken 7 fte aan.

Brabant bruist (06.02)

De provincie investeert in het vestigingsklimaat van Brabant door:

- Brabantstad Culturele Hoofdstad,
- het subsidiëren van topvoorzieningen sport en cultuur (evenementen, festivals en accommodaties),
- herstructurering bedrijventerreinen,
- broedplaatsen voor bedrijvigheid.

Dat kost in 2011 €24 mln en er werken in 2011 5 fte aan.

Schone, slimme, concurrerende economie (06.03)

De provincie stimuleert het innovatievermogen van het MKB met subsidieprogramma's als pieken in de delta en het Programma Innovatieve Acties Brabant (IAB). Benutting van economische energiekansen door subsidiëring van projecten op het gebied van energiebesparing.

Dat kost in 2011 € 15,3 mln en er werken 8,3 fte aan.

Economie algemeen (06.04)

In het kader van algemeen economisch beleid met name gericht op investeringen in een optimale en duurzame bedrijfsomgeving verzorgt de provincie statistische informatie en voert de provincie regie op regionale economische actieprogramma's via de BOM-, BHB- en Agro&Co-participaties.

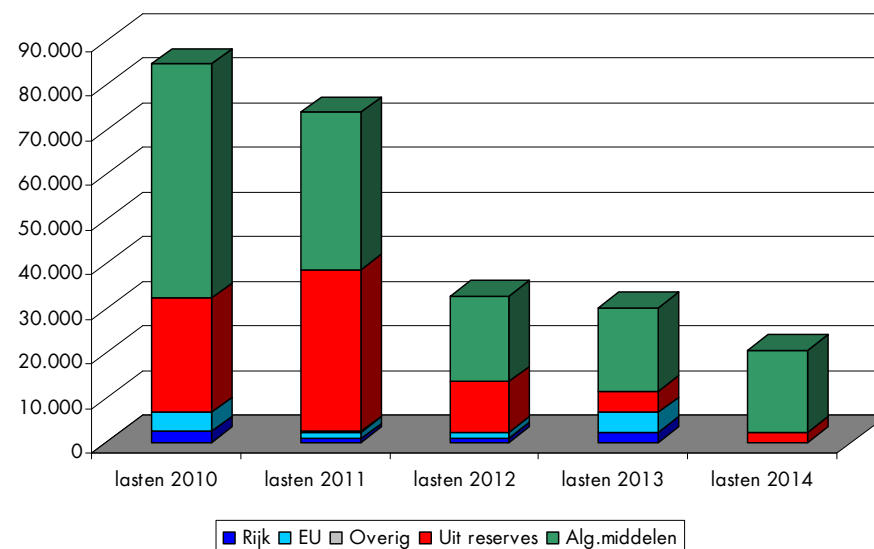
Dat kost € 14,8 mln in 2011 en er werken 15,8 fte aan.

Europees beleid (06.06)

In het kader van het Europees beleid zorgt de provincie dat zij Europaproof is en blijft en dat de Europese subsidieprogramma's waar zij aan deelneemt volledig worden uitgeput. Dat kost in 2011 € 8,6 mln en er werken 3 fte aan.

06 Sociaal Economische Zaken						
Bedragen x € 1.000						
	Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	2013	2014
Lasten						
Lasten uit specifieke uitkeringen	16.827	7.114	2.684	2.525	6.987	336
Lasten cofinanciering	7.311	13.822	14.782	8.034	4.826	2.303
Lasten wettelijke taken	0	0	0	0	0	0
Kapitaallasten	671	4.294	3.250	3.302	2.838	2.608
Lasten voor autonome taken	65.888	54.016	46.468	13.171	9.890	9.935
Apparaatskosten	5.300	5.431	6.608	5.683	5.521	5.483
totaal	95.996	84.676	73.792	32.715	30.062	20.665
Baten						
Rijk	8.503	2.337	809	842	2.159	0
Europa	6.717	4.272	1.352	1.347	4.492	0
Overige programmabaten	1.562	125	187	0	0	0
Dekking verschil lasten en baten						
Dekking uit reserves	13.901	25.454	36.331	11.358	4.826	2.303
Dekking uit alg.middelen	65.314	52.488	35.112	19.168	18.585	18.361
totaal	95.996	84.676	73.792	32.715	30.062	20.665
Formatie-inzet in fte	46,3	44,5	51,2			
Waarvan indirecte fte:	10,0	12,0	12,0			

Middeleninzet programma Sociaal economische zaken
bekostiging van de lasten (bedragen x € 1.000)

3.7 Jeugd, cultuur en samenleving

Programma 07 richt zich op het verbeteren van het leef- en woonklimaat in dorpen en steden, het uitvoeren van de wet op de jeugdzorg, het versterken van de culturele identiteit en het versterken van de deelname aan kunst, media en sport in Brabant.

In het navolgende wordt (geordend per productgroep) aangegeven welke inzet in 2011 hiervoor gepland is.

Een deel van de prestaties wordt geleverd vanuit het programma Perspectiefrijk Brabant. Hiervoor wordt verwezen naar hoofdstuk 2.

De totale kosten in 2011 voor het programma Jeugd, cultuur en samenleving bedragen € 326 mln waarvan € 13,4 mln voor apparaatskosten. De totale formatie-inzet voor dit programma is 104 fte (waarvan indirect 16 fte). Per productgroep zijn hieronder de belangrijkste activiteiten voor 2011 vermeld met

daarbij de kosten in 2011 exclusief apparaatslasten en de directe inzet van personele capaciteit in fte.

Samenleving (07.01)

De provincie investeert in actieprogramma's, uitvoeringsorganisaties en steunfuncties om het woon- en leefklimaat in dorpen en steden te verbeteren, de infrastructuur in de zorg een impuls te geven, de participatie van kwetsbare groepen te ondersteunen en de sociale infrastructuur voor het maatschappelijk middenveld te borgen.

Dat kost in 2011 € 43,8 mln en daar werken in 2011 25 fte aan.

Jeugd (07.02)

De provincie zorgt voor de uitvoering van de wet op de jeugdzorg. Er worden 6.000 kinderen en gezinnen geholpen met geïndiceerde jeugdzorg via de

doeluitkering en de provincie investeert samen met gemeenten via de Centra voor Jeugd en Gezin (CJG) in het verbeteren van de samenwerking in de keten. Eind 2011 hebben alle Brabantse gemeenten een CJG.

Dat kost in 2011 € 194 mln en er werken in 2011 23,9 fte aan.

Cultuur en sport (07.03)

In 2011 versterken wij de identiteit door te investeren in de restauratie van monumenten, actieprogramma's om mensen de cultuurhistorie actief te laten beleven, in een infrastructuur die de Brabantse musea en de eigenaren van het

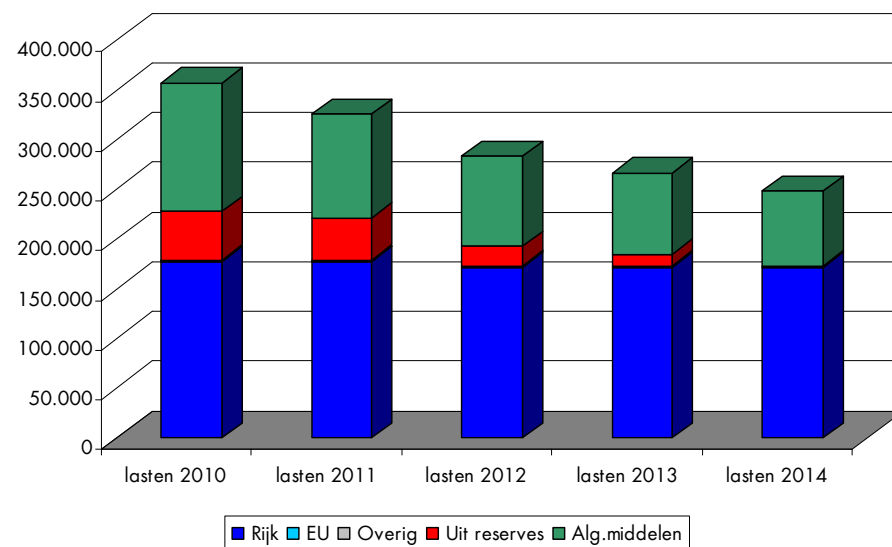
Brabantse erfgoed helpt het erfgoed door te geven aan volgende generaties.

Daarnaast investeert de provincie in festivals en evenement in cultuur en sport, in media en informatie via de bibliotheken en omroep Brabant, in actieprogramma's op het gebied van cultuurparticipatie, cultuur educatie, amateurkunst en podiumkunsten, in het programma BrabantStad Culturele Hoofdstad en in de verbouwing van het Noord-Brabants museum.

Dat kost in 2011 € 66 mln in de exploitatie, € 11 mln aan investeringen en er werken in 2011 34 fte aan.

07 Jeugd, cultuur en samenleving						
Bedragen x € 1.000						
	Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	2013	2014
<u>Lasten</u>						
Lasten uit specifieke uitkering	189.726	181.096	178.117	172.181	172.152	171.225
Lasten cofinanciering	0	0	0	0	0	0
Lasten wettelijke taken	15.874	16.263	16.657	16.657	16.657	16.657
Kapitaallasten	1.520	7.651	1.579	2.393	2.638	2.602
Lasten voor autonome taken	86.346	139.356	115.816	78.823	62.544	46.518
Apparaatskosten	13.523	12.961	13.416	12.901	12.035	11.316
totaal	306.990	357.328	325.585	282.956	266.026	248.319
<u>Baten</u>						
Rijk	175.161	177.044	177.045	172.045	172.045	172.045
Europa	39	1.052	1.072	927	912	0
Overige programmabaten	418	398	466	508	508	508
<u>Dekking verschil lasten en baten</u>						
Dekking uit reserves	28.843	49.225	42.519	19.111	10.852	561
Dekking uit alg.middelen	102.529	129.609	104.483	90.366	81.709	75.205
totaal	306.990	357.328	325.585	282.956	266.026	248.319
Formatieinzet in fte	112,0	106,2	104,0			
Waarvan indirecte fte:	19,3	17,4	15,8			

Middeleninzet programma Jeugd, cultuur en samenleving
bekostiging van de lasten (bedragen x € 1.000)

3.8 Ruimtelijke Ontwikkeling

Het maatschappelijk doel op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling is zorgvuldig ruimtegebruik. In de structuurvisie Ruimte geeft de provincie aan hoe zij omgaat met de ruimtelijke opgave voor de periode tot 2025, met een doorkijk naar 2040. Een deel van de prestaties wordt geleverd vanuit het programma Mooi Brabant. Hiervoor wordt verwezen naar hoofdstuk 2.

De totale kosten in 2011 voor het programma Ruimtelijke ontwikkeling bedragen € 44 mln waarvan € 9,4 mln voor apparaatskosten. De totale formatie-inzet voor dit programma is 73 fte (waarvan indirect 9 fte). Per productgroep zijn hieronder de belangrijkste activiteiten voor 2011 vermeld met daarbij de kosten in 2011 exclusief apparaatslasten en de directe inzet van personele capaciteit in fte.

Ruimtelijke ontwikkeling (08.01)

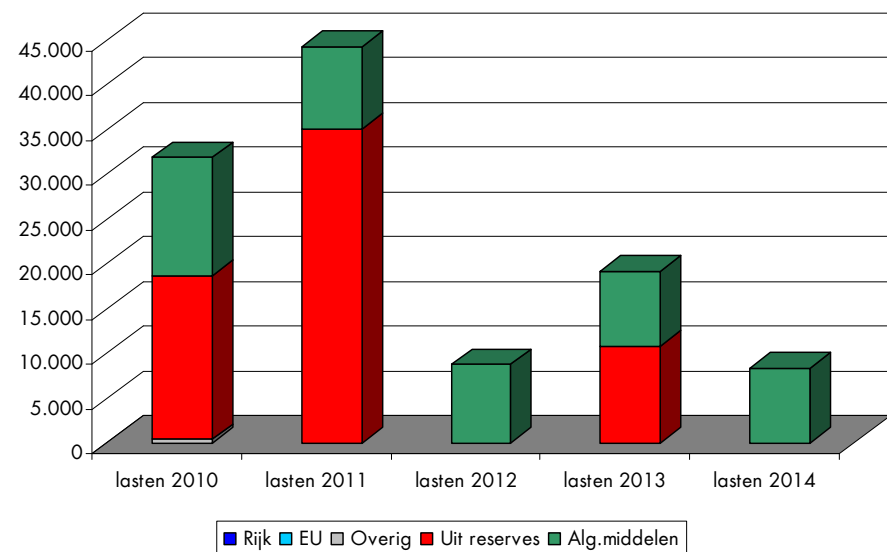
Wij zetten diverse instrumenten in om een zorgvuldig ruimtegebruik te bevorderen. In de structuurvisie zijn 8 projecten benoemd waarbij de provincie zelf het initiatief neemt als gebiedsautoriteit/regisseur, om samen met betrokken partijen te komen tot integrale gebiedsontwikkeling. Het gaat hier om de Brabantse Wal, Oostelijke Langstraat, Groene Woud, Levende Beerze, Brainport oost, Grenscorridor N69, Waterpo(o)rt en De Peel.

Daarnaast wil de provincie met het ontwikkelbedrijf actief kunnen inspelen op ontwikkelingen die bijdrage aan de doelstelling van zuinig ruimtegebruik. Dit gebeurt o.a. door (risicodragend) te participeren in projecten en constructies op maat aan te bieden. Voorbeelden hiervan zijn Logistiek park Moerdijk en de gebiedsopgave Grenscorridor N69.

Via de Regionale Ruimtelijke Overleggen (RRO's) willen wij samen met de gemeenten en de waterschappen komen tot een regionale ruimtelijke gebiedsagenda en daaraan gekoppeld een uitvoeringsprogramma. In de RRO's van december 2010 willen wij de verschillende regionale agenda's vaststellen, zodat in 2011 uitvoering centraal staat. De uitvoering heeft betrekking op het concreet uitvoering geven aan de afspraken over woningbouwprogrammering, bedrijventerreinen en landschap, maar ook over de in de structuurvisie opgenomen gebiedsopgaven en projecten waarmee provinciale belangen gediend zijn. Wij houden toezicht op gemeentelijke plannen. De Verordening Ruimte is hiervoor leidend. In 2011 wordt de Verordening Ruimte fase 2 en 3 vastgesteld. De kosten voor ruimtelijke ontwikkeling in 2011 bedragen € 34,8 miljoen en een capaciteitsinzet van 64 fte's. Het ontwikkelbedrijf werkt met een investeringskrediet van € 250 mln en een capaciteitsinzet van circa 5 fte.

08 Ruimtelijke ontwikkeling						
Bedragen x € 1.000						
	Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	2013	2014
Lasten						
Lasten uit specifieke uitkeringen	0	0	0	0	0	0
Lasten cofinanciering	0	0	0	0	0	0
Lasten wettelijke taken	1.143	1.256	857	132	132	133
Kapitaallasten	0	0	0	0	0	0
Lasten voor autonome taken	4.711	21.872	33.962	357	10.976	229
Apparaatskosten	9.091	8.732	9.431	8.284	8.048	7.992
totaal	14.944	31.860	44.249	8.773	19.157	8.353
Baten						
Rijk	0	0	0	0	0	0
Europa	0	0	0	0	0	0
Overige programmabaten	442	385	5	5	5	5
Dekking verschil lasten en baten						
Dekking uit reserves	4.488	18.227	34.985	0	10.750	0
Dekking uit alg.middelen	10.015	13.248	9.260	8.768	8.401	8.348
totaal	14.944	31.860	44.249	8.773	19.157	8.353
Formatieinzet in fte	67,3	71,6	73,1			
Waarvan indirecte fte:	5,0	8,6	9,1			

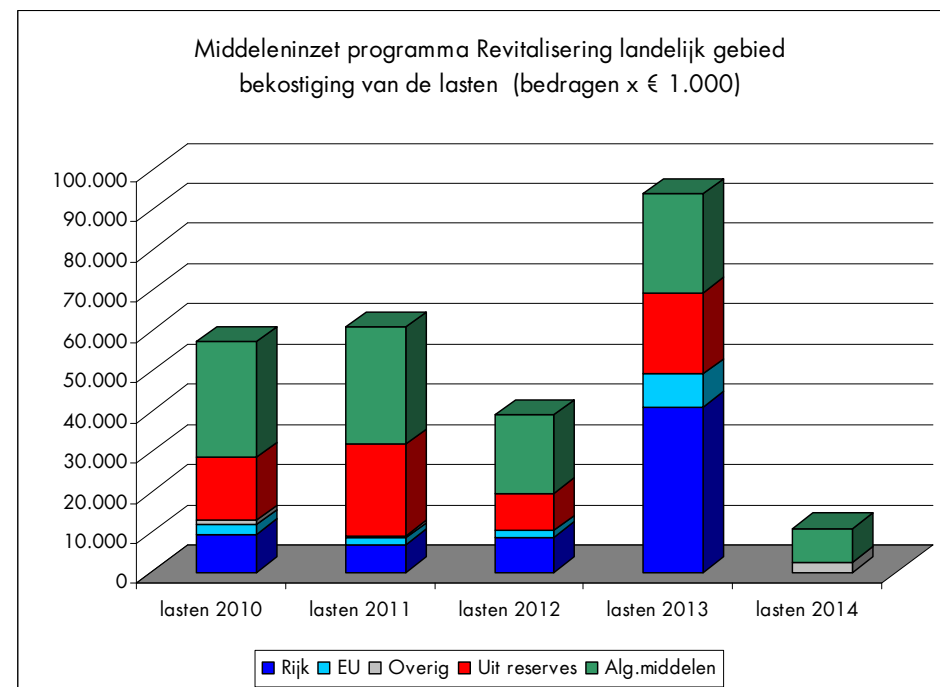
Middeleninzet programma Ruimtelijke ontwikkeling
bekostiging van de lasten (bedragen x € 1.000)

3.9 Revitalisering landelijk gebied

De prestaties ten behoeve van de Revitalisering landelijk gebied worden geleverd vanuit het programma Landelijke Gebied. Hiervoor wordt verwezen naar hoofdstuk 2.

09 Revitalisering Landelijk Gebied						
Bedragen x € 1.000	Realisatie	Raming				
	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Lasten						
Lasten uit specifieke uitkeringe	4.961	11.381	8.418	10.281	49.229	0
Lasten cofinanciering	2.251	4.144	4.111	5.628	17.111	0
Lasten wettelijke taken	274	188	188	0	0	0
Kapitaallasten	150	953	1.063	1.100	1.100	1.100
Lasten voor autonome taken	19.452	30.380	37.685	13.101	17.895	1.611
Apparaatskosten	11.308	10.257	9.443	8.942	8.687	8.245
totaal	38.395	57.302	60.907	39.052	94.022	10.957
Baten						
Rijk	3.511	9.326	6.893	8.756	41.041	0
Europa	1.072	2.474	1.525	1.525	8.188	0
Overige programmabaten	1.020	1.083	569	49	49	2.403
Dekking verschil lasten en baten						
Dekking uit reserves	5.329	15.670	22.730	9.285	20.182	157
Dekking uit alg.middelen	27.463	28.749	29.190	19.437	24.562	8.397
totaal	38.395	57.302	60.907	39.052	94.022	10.957
Formatieinzet in fte	77,5	84,1	73,2			
Waarvan indirecte fte:	6,0	10,1	10,2			

3.10 Wonen

Het maatschappelijk doel ten aanzien van Wonen is voldoende woningbouw in Noord-Brabant. De provincie speelt hierbij een centrale rol als het gaat om informatievoorziening, kennisuitwisseling en monitoring en onderzoek. Daarnaast worden (rijks)subsidies ingezet om de woningbouw te stimuleren.

Wonen (10.01)

Wij verstrekken informatie aan gemeenten en verzorgen (regiospecifieke) analyses m.b.t. bevolkingsontwikkelingen en ontwikkeling van de woningvoorraad. Wij zetten hiervoor de monitor bevolking en wonen, de bevolkings- en woningbehoefteprognose en voortgangsrapportages woningbouw in. De bevolkings- en woningbehoefteprognose wordt in 2011 geactualiseerd.

Tevens zetten wij een aantal stimulerings- en subsidieregelingen in om de woningbouw te stimuleren.

Het Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing (ISV) komt per 1 januari 2011 via een decentralisatie-uitkering in het provinciefonds. Dan komt ook de Wet stedelijke vernieuwing (Wsv) te vervallen.

Vanaf 2011 kunnen bijdragen aan projectgemeenten verleend kunnen worden voor bodemsanering en voor herstructurerings- en stadsvernieuwingsprojecten. In 2011 is duidelijk op welke locaties een spoedeisende bodemsanering noodzakelijk is voor 2015 en wordt er begonnen met het maken van afspraken met de betreffende gemeenten om deze saneringen uit te voeren.

Om bij te dragen aan een betere aansluiting van vraag en aanbod op de woningmarkt heeft de provincie een tweetal stimuleringsregelingen ingesteld:

- Met de 'stimuleringsregeling goedkope koopwoningen' wordt beoogd dat er meer goedkope koopwoningen (voor starters) worden gebouwd. Voor 2011

is de verwachting dat 1.400 woningen gerealiseerd worden, waarmee het totaal aantal gerealiseerde woningen uitkomt op 7.000.

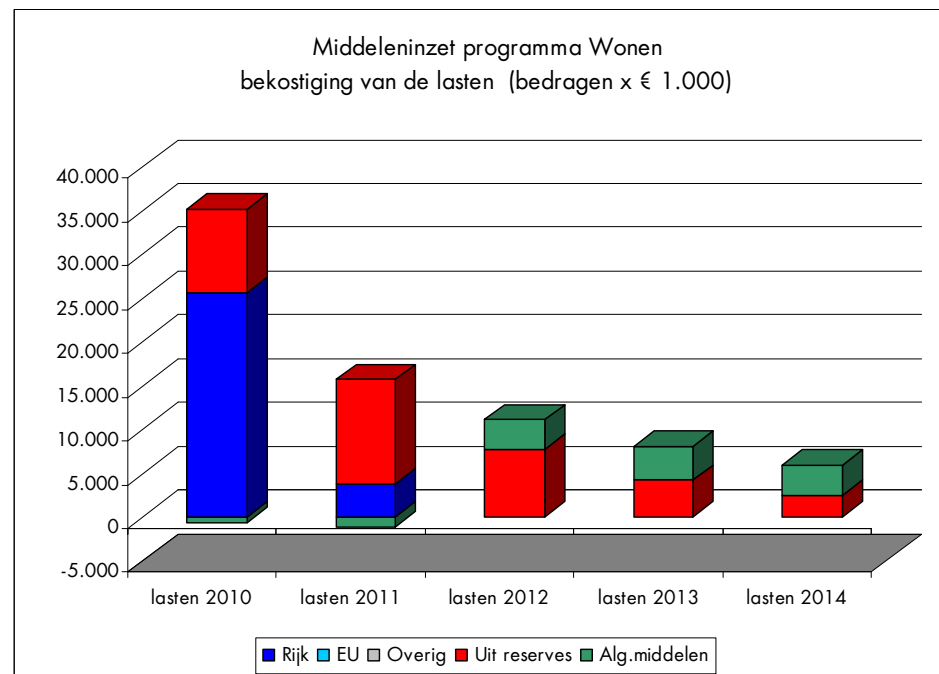
- Met de 'stimuleringsregeling collectief particulier opdrachtgeverschap' (CPO) wil de provincie bereiken dat er meer woningen (en m.n. voor starters) in CPO gebouwd worden. Van het totaal budget (€ 5 mln. voor 1.000 woningen) is voor 2011 nog € 0,8 mln. beschikbaar.

In 2011 worden zo'n 9.000 nieuwbouwwoningen gerealiseerd. De totale lasten bedragen € 14,6 mln. (waarvan € 1,2 mln apparaatslasten) met een capaciteitsinzet van 9,6 fte waarvan 8 fte directe capaciteitsinzet.

10	Wonen							
Bedragen x € 1.000			Realisatie 2009	Raming 2010	2011	2012	2013	2014
<u>Lasten</u>								
Lasten uit specifieke uitkering			12.102	25.244	3.449	0	0	0
Lasten cofinanciering			0	0	0	0	0	0
Lasten wettelijke taken			0	0	0	0	0	0
Kapitaallasten			352	1.250	1.946	3.178	3.531	2.707
Lasten voor autonome taken			9.147	7.321	7.990	6.587	3.289	1.980
Apparaatskosten			1.021	693	1.238	1.315	1.277	1.269
totaal			22.623	34.508	14.624	11.080	8.097	5.955
<u>Baten</u>								
Rijk			13.560	25.680	3.766	0	0	0
Europa			0	0	0	0	0	0
Overige programmabaten			0	0	0	0	0	0
<u>Dekking verschil lasten en baten</u>								
Dekking uit reserves			9.408	9.480	11.949	7.771	4.223	2.498
Dekking uit alg.middelen			-345	-652	-1.091	3.309	3.874	3.457
totaal			22.623	34.508	14.624	11.080	8.097	5.955
Formatieinzet in fte			7,0	5,7	9,6			
Waarvan indirecte fte:			1,0	0,7	1,6			

Stimuleringsmaatregelen woningbouwproductie

Voor de stimulering van de woningbouw als onderdeel van het Maatregelenpakket economische recessie is € 250 miljoen beschikbaar. In lijn met de Agenda van Brabant behoort de woningbouwstimulering niet (langer) tot de kerntaken van de provincie. Vanuit dat perspectief ligt het afbouwen van deze stimuleringsactiviteiten voor de hand. Wij zullen de stimuleringsmaatregelen op korte, maar verantwoorde termijn en op een verantwoorde wijze beëindigen.

4 Paragrafen

Paragraaf 1 Integrale veiligheid

Op het gebied van veiligheid is de provincie in 2011 actief op de volgende terreinen:

A Openbare orde en rampenbestrijding

Met de Wet veiligheidsregio's vindt een herverdeling plaats van taken en bevoegdheden op het gebied van rampenbestrijding en crisisbeheersing. Naast de drie bestuurlijke overleggen met de voorzitters van de veiligheidsregio's, neemt de provincie deel aan drie regionale en multidisciplinaire oefeningen en neemt de provincie deel aan een symposium over grensoverschrijdende samenwerking bij rampen.

Lasten in 2011 (bedragen x € 1.000)	142
Capaciteitsinzet van fte's	3,5

B Externe veiligheid

- de provincie verstrekt ter bevordering van het extern veiligheidsbeleid 74 subsidies aan gemeenten en regionale samenwerkingsverbanden
- de provincie voert in 2011 ter voorkoming en vermindering van risico's 14 projecten verantwoord vervoer gevaarlijke stoffen, 7 projecten verantwoorde ruimte voor risicovolle bedrijven en 4 projecten ter bevordering van de samenwerking aan veiligheid uit.

- de contacten met België worden verstevigd door de uitvoering van 2 uitwisselings- en samenwerkingsprojecten.
- het saneringsprogramma wordt in 2011 vastgesteld.

Lasten in 2011 (bedragen x € 1.000)	1.273
Capaciteitsinzet van fte's	11

C. Sociale veiligheid

Om de deelname van gemeenten aan de tweejaarlijkse veiligheidsmonitor te bevorderen zullen de B5 steden en 80% van de overige gemeenten in 2011 gebruik maken van die monitor.

In 2011 zijn er 7 regionale veiligheidshuizen

Lasten in 2011 (bedragen x € 1.000)	963
-------------------------------------	-----

D. Water en veiligheid

In 2011 wordt gewerkt aan de uitvoering van vier maatregelen in kader van "ruimte voor de rivier" die in 2015 gereed moeten zijn.

De implementatie van de Europese richtlijn overstromingsrisico's moet in 2015 gereed zijn.

Lasten in 2011 (bedragen x € 1.000)	810
Capaciteitsinzet van fte's	6

E. Verkeersveiligheid

Door GS is op 8 december 2009 het Meerjarenuitvoeringsprogramma Verkeersveiligheid vastgesteld, passend in het Routeplan Verkeersveiligheid Noord-Brabant uit 2007. Jaarlijks wordt ook een uitvoeringsprogramma opgesteld met daarin concrete voorstellen voor de verbetering van de Verkeersveiligheid. Beschikbare middelen worden ondermeer ingezet voor verkeers-deelnemers die als extra kwetsbaar naar voren komen, zoals jongeren tussen 16 en 25 jaar en ouderen. Het bevat maatregelen in de lijn mens-weg-voertuig, gebaseerd op het Duurzaam Veilig-gedachtegoed. De volgende meetbare onderdelen maken deel uit van dit programma: aantal Brabants VerkeersveiligheidsLabels (BVL), aantal BVL-scholen, aantal inzetten BrabantVeiligVoorlichtingsteam op locaties in Brabant, aantal deelnemers Praktijkdagen Jonge Automobilisten. Aantal te meten projecten en leerdoelen via effectmeting: alle op te zetten projecten kennen geformuleerde leerdoelen en worden op effect gemeten.

Het percentage provinciale weg dat is uitgerust met de essentiële herkenbaarheidskenmerken wordt in 2011 naar 91%.

Lasten in 2011 (bedragen x € 1.000)	900
-------------------------------------	-----

Paragraaf bedrijfsvoering

De paragraaf bedrijfsvoering richt zich vooral op het scheppen van voorwaarden voor- en het bijdragen aan het optimaal laten verlopen van primaire processen door het optimaliseren van management- en ondersteuningsprocessen waarbij de wettelijke kaders in acht worden genomen.

Centraal hierbij staat het borgen van een kwalitatief goede, professionele overheidsorganisatie. Dit komt tot uiting in de volgende kenmerken:

- open, transparant en toegankelijk
- betrouwbaar en integer
- klantgericht
- resultaat, effectief, efficiënt
- uniformering en standaardisering

Naast regulier beleid waaronder de uitwerking van de agenda van Brabant zijn de belangrijke stappen in 2011 de uitrol van het documentmanagementsysteem en het geautomatiseerde subsidie workflowsysteem naar de lijnorganisatie.

Lasten in 2011 (bedragen x € 1.000)	136.193
Capaciteitsinzet van fte's	335

Paragraaf 3 Provinciale heffingen

De belangrijkste provinciale heffing is de heffing opcenten over de hoofdsom van de motorrijtuigenbelasting met een totaal aan geraamde inkomsten in 2011 van € 211 miljoen. Beneden het door het Rijk aangegeven opcentenplafond van 119,4 bepaalt de provincie zelf het opcententarief. Voor de bestuursperiode 2007-2011 is het opcententarief bevroren op 71,6. De onbenutte belastingcapaciteit komt daarmee uit op € 138,9 miljoen.

Noord-Brabant kent van alle provincie het op drie na laagste opcententarief.

Naast de grondwaterheffing met een geraamde opbrengst in 2011 van € 5,3 miljoen en de heffing in verband met de nazorg voor gesloten afvalstortplaatsen met een geraamde opbrengst in 2011 van € 0,9 miljoen heeft de provincie nog inkomsten uit een beperkt aantal legesheffingen. De in 2011 geraamde opbrengst van deze legesheffingen bedraagt in totaal € 2,2 miljoen.

Paragraaf weerstandsvermogen

De paragraaf weerstandsvermogen geeft de relatie weer tussen de risico's en de middelen die tegenover die risico's gezet kunnen worden. De provincie onderscheidt daarbij beleidsrisico's die samenhangen met bepaalde beleidskeuzes en bedrijfsrisico's.

De beleidsrisico's omvatten onder meer de risico's van deelneming in private ondernemingen, van afgegeven garanties en leningen en van bijzondere projecten.

Tot de bedrijfsrisico's horen de risico's in het kader van juridische procedures en aansprakelijkheid, risico's voortvloeiend uit rijksbeleid en wetgeving en risico's voortvloeiend uit samenwerking met derden.

De balans tussen risico's en beschikbare middelen voor de afdekking van die risico's is als volgt:

Beleidsrisico's en bedrijfsrisico's (bedragen in € miljoen)

1. Beleidsrisico's	90,1
2. Bedrijfsrisico's	19,3
3. Maatregelenpakket economische recessie, stimulering woningbouwproductie	50,0
4. Overprogrammering B5 programma	37,0
5. Nieuw dividendniveau	20,0
Totaal van de risico's	216,5

Weerstandscapaciteit (bedragen in € miljoen)

Incidentele weerstandscapaciteit	eenmalig
-a Genormeerd gedeelte algemene reserve	18,2
-b Risicoreserve	119,9
-c Reserve grondbank compartiment woningbouwproductie	50,0
-d Reserve dividend Essent	20,0
-e Bestemmingsreserves	p.m.
-f Stille reserves	p.m.
Subtotaal incidenteel	208,0
Structurele weerstandscapaciteit	per jaar
-e Post onvoorzien 2010 e.v.	1,3
-f Onbenutte belastingcapaciteit	pm
Subtotaal structureel op jaarbasis	1,3

De totale weerstandscapaciteit ad € 209,3 miljoen is onvoldoende om de ingeschatte risico's ad € 116,5 miljoen te kunnen opvangen.

Gezien de stand van de reserve en de door aankomende bezuinigingen teruglopende activiteiten is er thans geen reden de weerstandscapaciteit te

verhogen. Wel zal de ontwikkeling van de weerstandscapaciteit in relatie tot het risicoprofiel nauwlettend worden gevolgd.

Paragraaf 5 Onderhoud kapitaalgoederen

De paragraaf onderhoud kapitaalgoederen richt zich op de onderhoudstoestand van de provinciale wegen met een lengte van 568 km., het provinciehuis, het Noordbrabants museum en de provinciale vaarwegen.

De algemene onderhoudstoestand is als voldoende tot goed te kwalificeren. Er is geen sprake van achterstallig onderhoud.

De totale planmatige onderhoudskosten in 2011 bedragen:

- wegen, groen en verkeersinstallaties	€ 8,3 miljoen
- gebouwen en installaties	€ 2,3 miljoen
- vaarwegen	€ 1,7 miljoen

De investeringen in provinciale wegen bedragen in 2011 € 50,5 miljoen. In het provinciehuis en in het Noord-Brabants Museum wordt in 2011 voor € 15 miljoen door de provincie geïnvesteerd.

Paragraaf 6 Treasury

Met de opbrengst uit de verkoop van de aandelen Essent is de vermogenspositie van de provincie totaal veranderd. De komende jaren zal het belang van de treasuryfunctie toenemen. Enerzijds door verwachte bezuinigingen die effect zullen hebben op de ontwikkeling van de kasstromen en anderzijds door de ontwikkeling van de beleggingsportefeuilles opgebouwd na ontvangst van de Essentmiddelen.

In 2010 wordt het treasurystatuut in twee fasen geactualiseerd. De eerste fase betreft het in lijn brengen van het statuut met de gewijzigde regelgeving van de wet. Daartoe is op 11 juni 2010 een geactualiseerd treasurystatuut door PS vastgesteld. In de tweede fase wordt in het treasurystatuut een nieuw beleidskader opgenomen dat is toegesneden op de nieuwe vermogenspositie en de daarbij horende doelstellingen.

Belangrijkste doelstellingen zijn:

- bereiken dat de beleggingsopbrengsten uit de essentmiddelen voldoende zijn om jaarlijks de weggevallen dividendstroom te kunnen compenseren, waarbij

minimalisatie van de risico's door voldoende spreiding van partijen en producten uitgangspunt is;

- bereiken van een vermogen van minimaal € 800 miljoen en zo mogelijk en afhankelijk van het "Borsele dossier € 1 miljard voor de investeringsagenda.

Een tweede doel is het bereiken van een investeringsagenda van € 1 miljard. Voor de investeringsagenda is € 1 miljard beschikbaar indien de beoogde verkoop van EPZ (kerncentrale in Borsele) doorgaat. Hierover speelt nog een juridische procedure.

Indien de verkoop niet doorgaat, behoudt de provincie de aandelen en zal in plaats van de verkoopopbrengst jaarlijks een dividend ontvangen, tot en met 2033. Daarna wordt de centrale gesloten.

Het totale effect van het niet doorgaan van de verkoop van EPZ op de beschikbaarheid van middelen van de investeringsagenda is doorgerekend en bedraagt ongeveer € 200 miljoen. Dat betekent dat voor de investeringsagenda dan een bedrag van € 800 miljoen als uitgangspunt zal gelden.

Voor het beheer van het vermogen op lange termijn wordt een nieuw aanbestedingstraject opgestart dat naar verwachting in het eerste kwartaal van 2011 zal zijn afgerond.

Paragraaf 7 Verbonden partijen

In de paragraaf verbonden partijen zijn de privaatrechtelijke en publiekrechtelijke organisaties vermeld waarin de provincie een bestuurlijk belang en een financieel belang heeft.

De belangrijkste wijzigingen in de samenstelling van de verbonden partijen hebben recentelijk plaatsgehad in 2009 na de verkoop van de aandelen Essent. Een nieuwe verbonden partij in de begroting 2011 betreft de deelneming in Businesspark Aviolanda B.V.

Paragraaf 8 Grondbeleid

De provincie voert passief en actief grondbeleid.

Van passief grondbeleid is sprake als de provincie wel regulerend optreedt maar de aan- en verkoop en beheer en exploitatie overlaat aan private partijen.

Het actief grondbeleid richt zich vooral op:

- grondverwerving programma landelijk gebied
dit betreft de aansturing door de provincie van de Dienst Landelijk Gebied voor de verwerving van gronden voor de ecologische hoofdsstructuur en robuuste verbindingen.
- grondverwerving voor provinciale wegen conform het investeringsprogramma uit het Brabants meerjarenprogramma infrastructuur en transport. De belangrijkste projecten zijn:
 - omleiding Baarle-Nassau (N639)
 - reconstructie N620 Baarle-Belgische grens
 - verbreding N279 Veghel-Helmond
 - reconstructie N261 Tilburg-Waalwijk

De activiteiten van het ontwikkelbedrijf zijn gericht op de realisering van ruimtelijke projecten die worden bepaald aan de hand van de provinciale structuurvisie. Voor strategische grondposities en voor grondposities ten behoeve van de revitalisering van het landelijk gebied beschikt de provincie over de grondportefeuille ontwikkelbedrijf waarvan de risico's worden afgedekt binnen de reserve grondbank.

5 Financiële overzichten

Overzicht 1

Exploitatielasten (x 1 miljoen)	Jaarrekening			Begroting				
	2004	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
01 Bestuur	15,8	17,9	17,9	24,3	17,8	14,3	13,1	13,0
02 Verkeer en vervoer	161,8	222,2	274,3	523,3	390,6	342,6	292,2	242,4
03 Water	24,4	25,9	40,3	54,1	33,1	53,6	65,4	18,3
04 Milieu	66	92,6	108,1	105,6	88,1	68,5	66,1	55,2
05 Natuur, bos en landschap	16,4	44,8	59,8	155,1	92,6	61,7	106,4	14,7
06 Sociaal economische zaken	14,5	33,3	96,0	84,7	73,8	32,7	30,1	20,7
07 Jeugd, cultuur en samenleving	247,7	275,3	307,0	357,3	325,6	283,0	266,0	248,3
08 Ruimtelijke ontwikkeling	9,5	47,4	14,9	31,9	44,2	8,8	19,2	8,4
09 Revitalisering landelijk gebied	10,2	35,7	38,4	57,3	60,9	39,1	94,0	11,0
10 Wonen	25,7	19	22,6	34,5	14,6	11,1	8,1	6,0
Algemeen financieel beleid	59,4	52,8	289,2	82,0	69,9	160,8	157,1	149,3
Stortingen in reserves	17,4	603,3	3.071,3	211,3	110,9	49,6	76,8	69,7
Totaal exploitatielasten	668,8	1.470,2	4.339,8	1.721,3	1.322,1	1.125,7	1.194,4	856,8
Waarvan kapitaallasten investeringsprogramma	59,8	74,9	69,6	291,3	45,9	54,3	57,1	61,5

Overzicht 2

Inkomstenbronnen (x € 1 miljoen)	Jaarrek.	Begroting					
	2009	2010	2011	%	2012	2013	2014
Doeluitkeringen van het Rijk/EU	371,3	443,7	405,8	30,7	389,6	488,9	292,5
Opcentenopbrengst motorrijtuigenbelasting	209,3	211,0	211,0	16,0	211,0	211,0	211,0
Dividendopbrengst/verkoopopbrengst Essent	2.970,3	24,9	18,5	1,4	27,2	27,2	27,2
Uitkering provinciefonds	153,4	140,2	85,5	6,5	84,3	81,9	80,7
Onttrekkingen aan reserves	493,1	659,5	375,6	28,4	197,9	171,6	25,5
Financieringsfunctie en overige inkomsten	173,8	242,1	225,6	17,1	215,8	213,8	219,8
Totaal baten	4.371,1	1.721,3	1.322,1	100,0	1.125,7	1.194,4	856,8

Overzicht 3

Investeringsvolume (x 1 miljoen)	Jaarrekening			Begroting				
	2004	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Provinciale investeringen	34,4	42,5	52,1	54,2	65,4	38,1	69,2	65,3

Maatregelenpakket aanpak kredietcrisis

In de begroting 2011 is een bedrag van € 8,755 (exploitatie-uitgaven) aan stimuleringsmaatregelen kredietcrisis gereserveerd. Het totale maatregelenpakket aan stimuleringsmaatregelen bedroeg oorspronkelijk € 400 miljoen. De commissie EMG (EMG-1044) heeft ingestemd met verlagingen naar € 212,4 miljoen en daarnaast zijn er verschuivingen goedgekeurd*. De begrotingswijziging loopt mee met de najaarsnota. De exploitatie-uitgaven die hiermee gemoeid zijn bedragen € 49,4 miljoen (oorspronkelijk 57,0 mln). Naast de exploitatie-uitgaven is een volume € 153,0 (oorspronkelijk 333,0 miljoen) voorzien aan participaties en leningen en € 10,0 mln voor het participatiebedrijf van de BOM BV.

Maatregelenpakket aanpak kredietcrisis		Bedragen x € 1 miljoen	
	Productgroep	Totaal	Raming 2011
Subsidies en exploitaties			
Beroepsbevolking met talent en ondernemerschap	06.01		
- versterken arbeidsmobiliteit		5,0 (6,0*)	0
- spin-off fonds BOM (beheerskosten)		1,1	0,3
- toevoeging risicoreserve spin-off fonds		11,4	1,85
- R&D kenniswerkers		3	0
Brabant Bruist	06.02		
- procesmanagement BHB		0,4	0,04
- Toevoeging risicoreserve BHB		9,6	0
Slimme, schone en concurrerende economie	06.03		
- energiebesparende maatregelen		17,0 (8,5*)	5,6
- schoon rijden		5	0
- loketfunctie		0,5	0
- procesmanagement MKB-innovatiefonds		2	0,625
Economie, Algemeen en uitvoering	06.04		
- algemene projectkosten maatregelenpakket		1,0 (0,5*)	0,3

Maatregelenpakket aanpak kredietcrisis		Bedragen x € 1 miljoen	
	Productgroep	Totaal	Raming 2011
Europese programma's			
- toevoeging reserve cofinanciering OP-Zuid	06.06	0,5	0
Cultuur en sport	07.03		
- restauratie monumenten		0,5 (0,9*)	0,04
Subsidies en projecten (wonen)	10.01		
- voorbereiding-/uitvoeringskosten woningbouw		27,7 (19,7*)	4,1
Participatiemaatschappij BOM		10,0	
Onttrekking reserve grondbank (woningbouw)		-27,7 (-19,7*)	-4,1
Totaal		67,0 (59,4*)	8,755

Participaties en leningen

-MKB- innovatiefonds	25,0
- voorfinanciering energiebesparende maatregelen	50,0 (10,0*)
- leningen restauratie monumenten	8,0
- stimulering woningbouwproductie	250,0 (110,0*)
Totaal	333,0 (153,0*)